

У В А Г А! У В А Г А! У В А Г А!

Через кілька днів, 11 квітня, розпочне свою роботу XXI з'їзд ВЛКСМ. Всі ми надіємося, що на ньому розглядатимуться по суті рево-

люційні питання. Нас цікавлять і твої, читачу, бажання, думки про з'їзд, його роботу,

участь у ньому семи делегатів від нашої області.
Чекаємо листів!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий Коммунар

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 8 грудня
1939 року

№ 14 (4093).

СУБОТА

7

КВІТНЯ
1990 р.

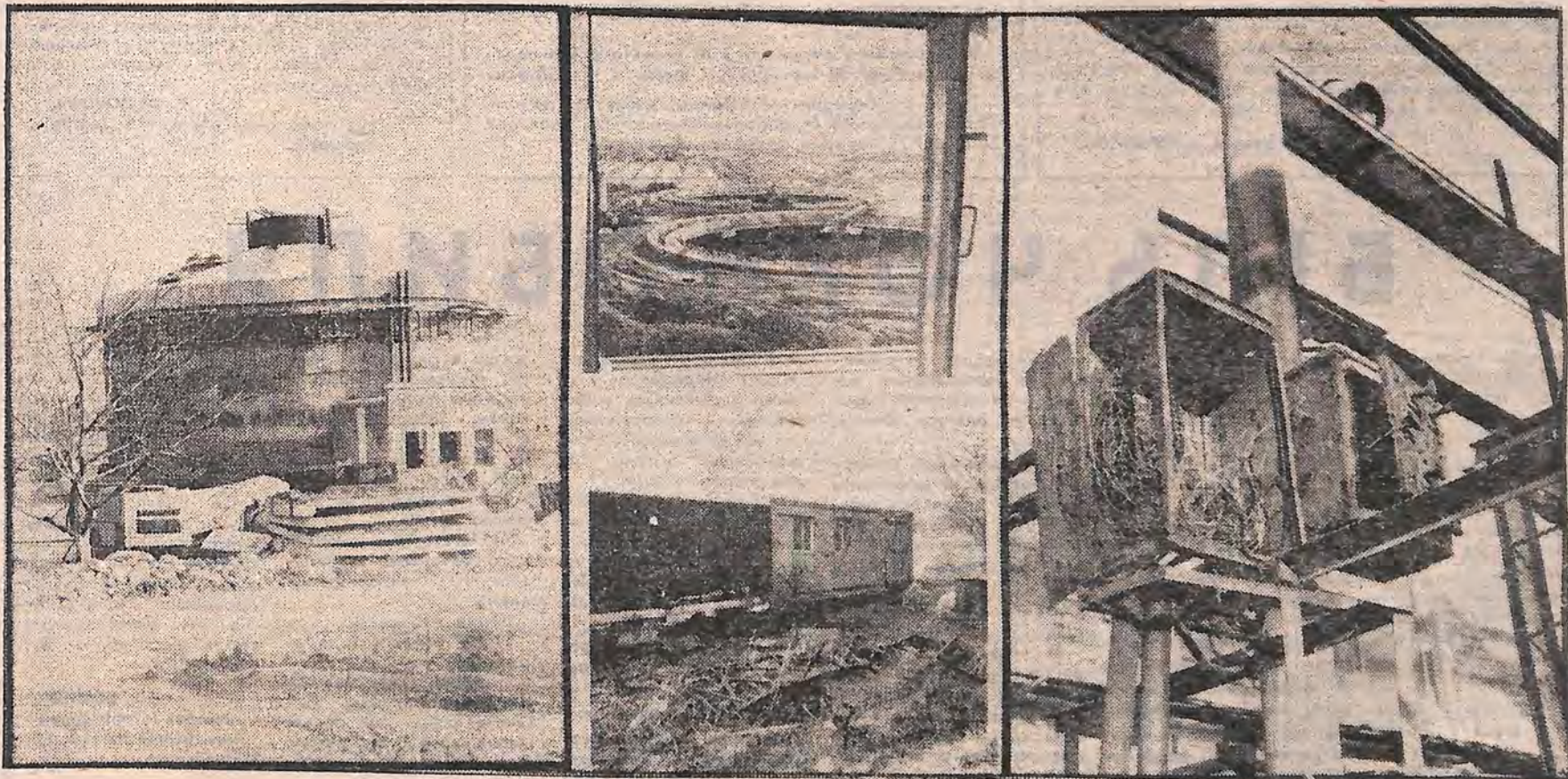
Ціна 8 коп.

«Всесоюзна вітрина політичного планета». Планет. І. ВАЛІХМЕТОВА

Про жалюгідний стан інгульських вод ми вже не раз писали (ще одна публікація — в цьому номері). Та, констатуючи наслідки, не зайве буває добратися і до причин. А в даному разі вони — у нудному стані очисних обласного центру. І тих, які діють, забезпечуючи потреби міста лише на третину, і тих, які зводяться, за- жини славни довгобуду...

Фото В. ГРИБА.

У №1

ВІДБІЙ

У №1

Удруге вітаємо із Всесвітнім днем сміху тих з-посеред наших легковірних читачів, хто впіймався на «рекламних оголошеннях» (дня, сторінки 1, 3, 4, 8, 9, 12) у минулому номері «Молодого комунара». Відраджуємо

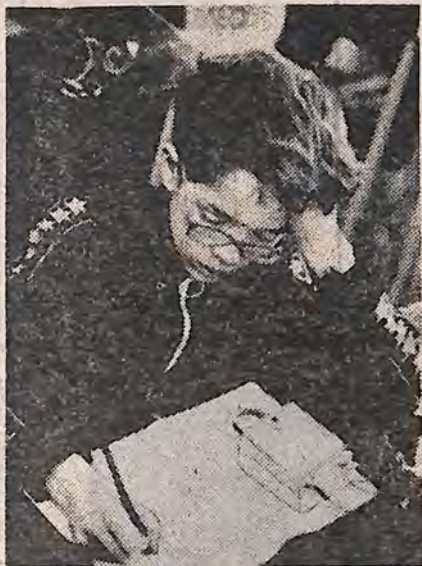
читачів від заявок на «НЛО-прогноз», поїздок до Канади, підключення до водоводу «Олександрія-Кіровоград», виготовлення шкарпеток з матеріалу замовника, зміни кольору очей, перебирання прямиків за

250 крб., стеження за членами подружжів у відрядженнях тощо, — зичимо всім більшої самоіронії, благополуччя й удачі у всіх починаннях!

БУДУТЬ НОВІ ВІДКРИТТЯ?

Як уже повідомляла наша газета, у місті відбулася XXVII республіканська олімпіада юних фізиків. Представлені

команди від усіх областей України. Гостями олімпіади були також завідувач кафедри методики фізики Київського педагогічного інституту ім. Горького, професор Є. В. Коршак, проректор цього ж інституту В. Г. Нижник, доктор фізико-математичних наук, професор (Донецький держуніверситет) Я. Й. Грановський, завідувач сектором методики математики і фізики науково-дослідного інституту педагогіки УРСР, професор О. І. Бугайов, заступник директора цього ж інституту, кандидат педагогічних наук С. У. Гончаренко, науковці з Чернігівського педагогічного інституту, Київського університету, завідувачі кафедр фізики Кіровоградських вузів, заслужені вчителі та вчителі-методисти, завідувачі кабінетами обласних інститутів удосконалення вчителів.

Після проведення теоретичного та експериментального турів олімпіади, визначилися переможці. Серед призерів є наші земляки. Диплом I ступеня (8-ї класи) одержав Сергій Косінов СШ № 28; III ступеня (8-ї класи) — Євген Палій, СШ № 34; III ступеня (9-ї класи) — Нечипоренко Андрій, СШ № 28; III ступеня (11-ї класи) — Іван Воробейчик, Ігор Гайдуков, СШ № 28, Андрій Молчанов, Долинська СШ № 1.

Приз об'їзду «Кращому учневі СПТУ — члену команди Кіровоградської області» одержала Олена Торчук, учениця СПТУ № 15.

Протягом тижня проходили зустрічі учасників олімпіади із школярами міста.

...У актовому залі середньої школи № 11 накрито столи до чаю. Виблизують самовари, смачно пахнуть торти і тістечка. Учні показали гостям, членам команд Одеської та Миколаївської областей, відеофільм про свою школу. На блюдечку, поруч із чашкою у кожного лежала записка. Їх розклала вчитель фізики Марина Вікторівна Олійник. «Чому в країнах із жарким кліматом чай п'ють з піал або з високого посуду?», «Чому заварочний чайник ставлять на самовар?». Виявляється, п'ючи чай, можна згадати багато законів фізики. Комп'ютерні ігри, відеотеку, дискотеку запропонували господарі своїм гостям. Олімпіада завершилась. Юних фізиків чекають в майбутньому наукові відкриття.

Наш кор. На фото: харків'янин Семен БОЛЬШИН виконує завдання експериментального туру. Фото В. ЛЮБЧЕНКА.

ЩО МИ ІМО, ЩО МИ П'ЄМО?

Сьогодні — Всесоюзний день здоров'я

Із давніх-давен люди помітили тісний зв'язок між оточуючим середовищем і їхнім здоров'ям. Невипадково цього річного Дня проходить під девізом: «Наша планета — наше здоров'я. Думайте глобально. Дійте локально».

Значної шкоди чистоті повітря завдають димові «столи» котелень Кіровоградського олієкстракційного заводу, виробничого об'єднання «Олександрівська», особливо Байдаківської брикетної фабрики. Не в кращому стані населені пункти поблизу Гайворонського графітового комбінату. В Кіровограді постійними шкідливими викидами дихають квартали, розташовані неподалік від виробничого об'єднання по сівалках «Червона зірка». Тут же знаходиться друга міська ангушерсько-гінеологічна лікарня. У складі відходів багатьох підприємств Кіровограда, Олександрії, Знам'янки, Світловодська, Гайворона містяться мідь, хром, нікель, кальцій, цинк, свинець, ртуть та інші токсичні речовини, які ми вдихаємо. Тепер подивимось, що у нас на столі? В більшості — це «здорові» нітрати продуктів. Порухення передбачених регламентами засобів безпеки, обробка сільськогосподарських культур забороненими препаратами має місце, якщо говорити прямо, майже в усіх господарствах області.

Воду «отруту» ми п'ємо в результаті невиконання планів будівництва та розширення очисних споруд, безграмотного використання вже існуючих. Річки, водойми, водопроводи забруднюються особливо там, де є тваринницькі комплекси.

За такі неподобства ми розплачуємось дуже дорогою ціною — здоров'ям.

Порівняно з 1987 роком захворюваність дизентерією зросла на 40,7 процента, гастроентероклітами — на 1,2 процента, сальмонельозами — на 26,5 процента. За останні 20 років рівень онкологічних захворювань виріс на 23 проценти. В 3,5 рази збільшився показник смертності дітей до одного року життя від уроджених дефектів розвитку.

Ми не проти автомобілів — як засобу пересування, ми — проти їхніх димових шлейфів і хвостів. Ми за чіткий контроль роботи автотранспорту, стану їх двигунів, які виносять в атмосферу до 40 процентів бруду. Ми за найкраще переведення котельні олієкстракційного заводу на газове паливо, ми за побудову необхідних полігонів для захоронення токсичних промислових відходів, за перенесення окремих цехів підприємств за межі населених пунктів. Ми за нові очисні споруди та грамотне використання вже існуючих. Ми за спільне об'єднання зусиль всіх заінтересованих відомств та організацій в боротьбі за охорону оточуючого середовища.

З надією повертаємось в бік новообразованої обласної Ради народних депутатів, депутатів місцевих Рад, депутатів-лікарів. Від них залежить, яким буде наше завтра. А ми, пропагандисти медичних і гігієнічних знань, будемо сприяти вихованню високої екологічної культури, поваги до оточуючого середовища, до нашого спільного Великого Дому, в якому ми живемо сьогодні і хочемо жити, творити і бути здоровими завтра.

Т. ФЕДОРОВА,
головний лікар обласного Центру здоров'я.

І знову «Майстер»

7 та 8 квітня у Кіровограді плануються концерти московської рок-групи «Майстер». Що нового відбулося в житті прупи? На запитання нашого громадського кореспондента відповів лідер групи «Майстер» Андрій БОЛЬШАКОВ:

— Ми знову побували з гастрольми у Бельгії, готуємось до поїздки до Франції та Іспанії.
КОР.: У продажу ще користується попитом ваш перший диск, коли ж вийде другий?

А. Б.: Програму «З зашморгом на шиї» на демонстраційній стрічці («демо») записано ще півроку тому, та на фірмі «Мелодія» роботу по перекладу запису з «демо» на «вініл» ще не завершено. Гадаю, що у цьому році наші прихильники матимуть змогу придбати наш другий диск.

КОР.: Ваша група брала участь минулої осені у фестивалі «Монстерс оф рок у СРСР». Будь ласка, кілька слів про цю подію.

А. Б.: Фестиваль було організовано під егідою західнонімецького журналу «Метал Хаммер» і проведено в уральському місті Череповці — там, де знайшлися солідні спонсори. На сцені виступили лідери радянського важкого року: «Арія», «Чорна кави», «Джокер», «Земляни», «Маркіза», «Прима Донна», «Майстер», «Аліса» та інші. Фестиваль показав, що інтерес молоді до «металу» знову зростає.

КОР.: Андрію, які пісні будуть звучати у ваших квітневих концертах?

А. Б.: Обов'язково — «Майстер», «Бережись», «Хто кого», «Кати» та ряд зовсім нових пісень з програми «Із зашморгом на шиї», а також пісні, що стали вже історією: «Воля та розум», «Тут кують метал».

Інтерв'ю взяв А. АНТРАКСОВ.

ЗА ОПЕРАТИВНИМИ ЗВЕДЕННЯМИ УВС ОБЛАСТІ

Оперативна обстановка у місті та області продовжує залишатися напруженою. За перший весняний місяць скоєно 307 злочинів. Вбивства, зґвалтування, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, що нерідко спричиняли смерть, пограбування, розбійні напади, хуліганство, крадіжки державного і приватного майна — практично жодна з цих граф оперативних зведень не залишається вільною. Правда, за березень трапилося 3 вбивства і 1 тяжке тілесне ушкодження спричинило смерть. В інші періоди було і гірше, однак таке «полегшення» мало позначилося на напруженій роботі кіровоградської міліції і зокрема відділу кримінального розшуку. Адже у березні трапилося 72 випадки крадіжок державного майна і 134 — приватного майна громадян. Порушені кримінальні справи, ведеться розслідування у 12 випадках зґвалтувань. У 2-х випадках жертвами насильників, особи яких встановлені, виявилися пенсіонерки 1904 і 1912 року народження. (Вік злочинців відповідно: 1958 і 1962 р. н.).

Не вперше міліції доводиться мати справу з рекетом. Випадок вимагання трапився у селі Тишківка Новомиргородського району. При передачі грошей у розмірі 3 тисячі карбованців затримані дев'ятикласник місцевої школи І. Г. Костенко, 1974 року народження, і його ровесник — учень Капітанівського СПТУ Лимарь С. С.

В оперативних зведеннях УВС зазначено 6 випадків злісних хуліганств, 1 розбій і 11 випадків пограбувань.

Таким був березень на Кіровоградщині. На дорогах області трапилась 61 дорожньо-транспортна пригода. Загибло 24 чоловіки, травмовано — 46.

БІЛЬ ЧОРНОБИЛЯ

З кожним днем біль Чорнобиля посилюється тривогою про наше майбутнє — дітей. Десятки сіл і містечок із зон з підвищеним радіаційним фоном треба евакуювати. Нам потрібна чітка система профілактики захворювань, пов'язаних з Чорнобилем.

Квітень 1986 року — сумна річниця трагедії, стане свідком телемарафону, присвяченого дітям Чорнобиля.

На території області будуватимуться Долинський гірничозбагачувальний комбінат, доцільність будівництва якого сумнівна. Тисячі кіровоградців приймали участь у ліквідації наслідків аварії, надавали допомогу сім'ям потерпілих, перелічували кошти на рахунок Чорнобиля. Кірово-

Вважаю, що потрібно:

1) Всім державним і неформальним об'єднанням звернутись до тру-

даючих області з пропозицією перерахувати одиниці державних зарплаток на рахунок телемарафону.

2) У найбільш багатолюдних місцях встановити скриньки для збору коштів (біля кінотеатрів, магазинів, автовокзалів) і т. д. та стенди з фотографіями, які б показали трагедію чорнобильських дітей.

3) У недільні і суботні дні на кримінальному ринках так само провести збір коштів, використати озвучувальні машини і фотостенди.

4) Звернутись до епіскопа Кіровоградського і Миколаївського з пропозицією встановити скриньки «Дітям Чорнобиля» біля церков і обговорити можливу участь церкви в акції.

5) Організувати Фондом

милосердя, товариством «Союз «Чорнобиль» і іншими державними, молодіжними і неформальними об'єднаннями санкціонований мітинг, де теж зібрати кошти.

6) Кошти від суботника, присвяченого 120-річчю з дня народження В. І. Леніна перерахувати на рахунок «Дітям Чорнобиля» — дітям Кіровоградщини.

7) Аналогічні акції провести в усіх містах і районах області.

Організаційні питання:

1) Через «Молодий комунар» знайти спонсорів на проведення акції, для виготовлення фотостендів, плакатів, афіш, об'яв, озвучення мітингу.

2) Засобами масової інформації широко провести пропаганду акції, надаючи слово безпосередньо дітям, які постра-

ждали в результаті аварії, учасникам ліквідації наслідків Чорнобиля, лікарям, юристам, представникам Дитячого фонду, «Союзу Чорнобиля».

3) Створити комісії в містах та районах по збиранню коштів.

4) На сторінках «Молодого комунара» відзвітувати про використання коштів.

Кошти направити:

1) На рахунок телемарафону.

2) Кіровоградському обласному відділенню Дитячого фонду для обстеження, хоча б вибірково, стану здоров'я дітей області.

3) «Союзу «Чорнобиль» для створення незалежної від міністерства радіаційно-контрольної лабораторії.

4) Дітячим лікарням для закупівлі необхідних медикаментів і приборів.

5) «Молодому комунару» для проведення широкого незалежного обласного референдуму про доцільність спорудження Долинського гірничозбагачувального комбінату.

Це тільки деякі мої думки з приводу майбутнього квітневого телемарафону «Дітям Чорнобиля». Форми і методи його проведення можуть бути різними. Саме ж милосердя не повинно бути однобоким.

А. ВОЙНИЙ,
вчитель історії середньої школи № 15 м. Кіровограда.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Ми приєднуємось до пропозиції Анатолія і звертаємось до комітетів комсомолу, неформальних організацій — відгукніться! Давайте разом допоможемо нашим дітям!

ПРОПОНУЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНУ МОДЕЛЬ

11 квітня 1990 року розпочав свою роботу ХХІ з'їзд ВЛКСМ. Він повинен покласти початок новому етапу корінних змін у комсомолі, визначити його місце в політичній системі суспільства, зробити нашу організацію дійсно демократичною, здатною органічно вписуватися в бурхливі зміни життя країни, бути посправжньому потрібною своїм членам.

Сьогодні в делегатів наступного з'їзду самі різноманітні, інколи полярні точки зору на майбутнє комсомолу. На пленумі обкому комсомолу, який відбувся 6 березня 1990 року, була обговорена позиція делегатів від Кіровоградської області на ХХІ з'їзд ВЛКСМ, яка нещодавно друкувалася в «Молодому комуністі».

Я висловлю свою особисту думку на організаційну будову нової організації і її Статут. Вважаю, що деякі положення організаційної будови життя і діяльності ВЛКСМ варто змінити. Модель нової організації повинна включати в себе наступні принципи:

— право будь-якої молоді людини, яка визнає Програму, виконує Статут і сплачує внески, добровільно вступати і брати участь у діяльності організації, а також вийти з ВЛКСМ і повернути членський квиток, інформувати про це первинну організацію;

— можливість для члена спілки молоді організовувати зі своїми однодумцями первинну організацію на основі об'єднуючої ознаки; обрання для себе первинної організації, в якій він бажає працювати;

— можливість первинної організації визначати необов'язані в Статуті норми для своїх членів, вибирати собі однодумців і об'єднуватися з ними, вирішувати, який вищестоящий орган їй потрібен;

— відмову від жорсткої зацентралізованої апаратної структури керівництва організацією, розподіл функцій, прийняття рішень, виконання і контролю, перехід до демократичного самоуправління.

Організація повинна будуватися знизу вгору з безумовним пріоритетом первинної. У своїй діяльності організація повинна керуватися наступними правилами:

— виборність усіх органів знизу вгору;
— колегіальність прийняття рішень;
— підзвітність виборчих органів своїм організаціям;
— повага і захист прав більшості і меншості;
— рішення вищестоячих органів виконуються організацією і у випадку її незгоди з ними.

Створення нової організації повинне передбачати кардинальне вирішення проблеми керівництва організацією. Я за те, щоб на ХХІ з'їзд ВЛКСМ були прямі, альтернативні вибори секретарів при таємному голосуванні з попереднім обговоренням програм кандидатів, з правом їх перевиборів на наступних пленумах ЦК ВЛКСМ, обрання членів бюро ЦК на з'їзді таємним голосуванням за платформами, програмами дій.

Однак, якими б полярними не були думки делегатів з'їзду, я вважаю, що висока дисципліна в будь-якій суспільній організації можлива лише при високій свідомості її членів, бо як ми не втончували реформу системи обліку, посилення контролю, однак, багато комсомольців порушували Статут, тому в сучасних умовах в організацію, в якій все буде триматися на контролі «зверху», просто ніхто не буде вступати.

В. ПОНОМАРЕНКО,
завідуючий організаційним відділом Кіровоградського обкому комсомолу.

ЗВЕРНЕННЯ ДО КОМСОМОЛЬЦІВ, ВСІЄЇ МОЛОДІ ОБЛАСТІ

ШАНОВНІ ТОВАРИШІ!

Напередодні 120-ї річниці з дня народження В. І. Леніна ми готуємося вийти на традиційний комуністичний суботник, який завжди проходив організовано, ударно й святково. Думаємо, що не буде винятком і цього річчя.

Але давайте подивимося, куди ж дівалися гроші, зароблені в день ударної комуністичної праці?

Як правило, вони перераховувалися в різноманітні фонди і просто-напросто розпоршувалися, що зовсім не допомагало дієвості суботників, яку передбачає свято Ленінської праці.

Тому 21 лютого на засіданні бюро Долинського райкому комсомолу велася ділова розмова по конкретизації фондів суботників.

Ми вважаємо, що необхідно направляти засоби на вирішення самих болючих проблем нашого суспільства.

Сьогодні найгострішою проблемою для жителів України залишає-

ться Чорнобиль. Виконані роботи з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС не дали відчутних результатів.

Восени минулого року комсомол України взяв на себе відповідальність за долі людей, котрі проживають в зоні Чорнобильської аварії, особливо в Поліському і Народицькому районах, проводиться виселення з небезпечної зони, забезпечення жителів тих місць «чистими» продуктами. Але це лише крапля в морі. Біль Народиць та інших районів Житомирської та Київської областей знайшов відгук і в наших серцях.

Сотні тисяч людей потребують медичної допомоги. Молоді інваліди одержують мізерну пенсію і не мають змоги матеріально забезпечити свої сім'ї.

Населення, яке проживає на зараженій території Білорусії, України, Росії не може використовувати сільськогосподарську продукцію.

Ми закликаємо всіх, хто здатний

сприйняти страждання інших як свої, звертаємося до депутатів Рад народних депутатів, які у передвиборних програмах говорили про милосердя і захист екології, до радянських і партійних лідерів, керівників підприємств, господарств підтримати ініціативу київського заводу «Арсенал» і Координаційної ради Всесоюзного громадського руху Союз «Чорнобиль».

Напередодні Всесоюзного Ленінського комуністичного суботника ми пропонуємо всі гроші, зароблені на суботнику, перерахувати в фонд потерпілим від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Ми закликаємо всіх надати матеріальну допомогу людям, з якими скоїлося лихо.

Кожен, хто вийде на суботник, буде знати, що він робить і свій вклад у конкретну, благородну справу. Кожен потім зможе проконтролювати, на що пішли зароблені гроші.

**БЮРО ДОЛИНСЬКОГО
РАЙКОМУ КОМСОМОЛУ.**

ОЙ ТА «БОМАГА»...

ВІДПОВІДЬ НА СТАТТЮ «ДАЙОШ БОМАГУ», НАДРУКОВАНУ В ГАЗЕТІ «МОЛОДИЙ КОМУНАР» 10.02.1990 Р., ДЕ ЙШЛОСЯ ПРО ТЕ, ЩО ІЗ ШІЛ ДОБРОВЕЛИЧІВСЬКОГО РАЙОНУ НЕ ВИВОЗИТЬСЯ МАКУЛАТУРА...

В народі говорять, що винним залишається завжди той, хто менший, або — невістка. Так сталося й із Добровеличківським райкомом комсомолу.

Виконуючи спільну постанову секретаріату обкому ЛКСМ України, колегії управління з народної освіти облвиконкому, правління обліговиків, правління обліговиків, ради підприємств «Кіровоградторсировини» і підтримуючи заклик газети «Піонерська правда», районний комітет комсомолу, райвно і райзаготконтори прийняли спільну постанову, затвердити графік, згідно якого райзаготконтора зобов'язувалася вивозити макулатуру з шкіль.

«І понесли, повезли, поехали, потягли діти... макулатуру». Треба було встигнути до вказаного графіком дня. Але в день, визначений графіком, машин не дочекалися. Це викликало тривогу в школах. Працівники райкому комсомолу і райвно намагалися самі примусити райзаготконтору виконати свої обов'язки. Макулатуру вивозили, але несвоєчасно і не з всіх шкіл. Питання про вивезення макулатури було поставлене

перед обкомом комсомолу, райвиконкомом, піднімалося на сесії районної Ради народних депутатів завідувачим райвно М. В. Баранчуком. Директор райзаготконтори Т. Віхренко І. А. пообіцяв, що до закінчення місячника вся макулатура буде вивезена.

Але після закінчення місячника в декількох школах вона залишилася. Хоча працівники райкому партії, райвно і райкому комсомолу не залишали це питання без уваги, макулатура в двох школах лежить і сьогодні.

В Олександрівській неповній середній школі вона була вивезена за місяць до публікації фейлетону в газеті. Тов. Яровий Ю. перед тим, як публікувати статтю в газеті, навіть не подивився станом справ у школі. Адже результати місячника одні з кращих в області. Праця дітей не марна, більшість шкіл відзначена обкомом і райкомом комсомолу, райзаготконторою.

На організацію місячника райкомом комсомолу було затрачено багато часу, нервів і серйозних розмов.

Петро Олійник зумів приписати працівникам райкому комсомолу і райвно слова «...пелити, щоб не оштрафували пожежники...», хоча цього ніхто і не думав рекомендувати. Колишній же працівник райкому комсомолу міг би й допомогти у

цій справі, а не безпідставно критикувати, робити з цього сенсацію.

Хотілося б побажати редакції «Молодого комунара» вивчати листи, перевіряти описані в них факти, звинувачувати дійсно винуватців.

Р. ОСАДЧА.

ШАНОВНА РЕДАКЦІЄ!

В газеті «Молодий комунар» № 6 за 10 лютого 1990 року була надрукована стаття П. Олійника «Дайош бомагу!».

Дозвольте внести деякі корективи, уточнити факти, хоч і пізно вже.

Дійсно, макулатура, зібрана учнями нашої школи в березні 1989 р. пролежала до січня 1990 року. Але автор статті, мало обізнаний із станом справ, безпідставно звинуватив в цьому працівників райкому комсомолу. По-перше, саме вони, працівники РК ЛКСМУ, найбільше займалися цим і піднімали питання вивозу макулатури із шкіл на вищих рівнях. По-друге, лише в декількох школах справа не зрушилась з місця (в декількох, а не в 30!). І вина в цьому заготівельників. Саме через їх неоперативність, неповоротливість «бомага» (за висловом автора) стільки лежала в нашій школі. І ні райком, ні райвно не давали рекомендацій спалити її. Це вигадка, до того ж далеко не вдала. Щодо макулатури, то її вивезли ще 15 січня.

На мою думку, редакції

через газету потрібно вивчитися за друкування не перевірених фактів.

А. Г. СИТНИК,
директор Ол.-Завадської неповної середньої школи.

ВІД КОРЕСПОНДЕНТА.

Ось такі два листи надійшли до редакції. Не залишається нічого, окрім того, що дійсно, перш ніж друкувати матеріал (хай хоч і солідного автора, хай навіть і тоді, коли в журналістиці є практика довіряти таким людям) треба було б подивитися, як справи на місці. А вони, звичайно, рухалися. Хай майже через рік, а макулатуру вивезли. Ну, залишилося трошки в деяких школах, подумаєш там... Адже «працівники райкому комсомолу і райвно намагалися самі примусити райзаготконтору виконати свої обов'язки», як написала нам Раїса Осадча — комсорг групи середніх шкіл Добровеличківського райкому комсомолу.

Шкода лише, що «примусити». Можливо, тут потрібний був інший підхід до цієї справи? Можливо, у дитячих душах хай і двох школах, але ж все-таки залишилися осад образи: робили-робили — і на тобі. Тож чи не краще не шукати, як писала Р. Осадча на початку свого листа, відповіді меншого чи крайнього, а робити так, щоб їх, «менших і крайніх», не було. І, звичайно, не було помилок.

ЮРІЙ ЯРОВИЙ.

ВАС

ВАБИТЬ

РОМАНТИКА?

У 1989 році було створено центр трудових об'єднань молоді Кіровоградського обкому комсомолу (ЦТОМ). Це госпрозрахункове підприємство є юридичною особою і діє згідно Закону про держпідприємство, тому і виконані ним роботи відповідають держрозцінкам.

Нині ЦТОМ виконує будівельні, художньо-оформлювальні роботи, вирішується питання з випуском товарів народного споживання: виготовлені окремі зразки м'яких меблів, іншої продукції.

До речі, барвисто оформлений магазин «Океан» в обласному центрі — теж робота ЦТОМ. Однак, центру важко придбати обладнання, розвинути свою діяльність. Якщо хто може нам допомогти, як кажуть у народі, в боргу не залишимося. Нам потрібен транспорт, примі-

щення, які ми б взяли в оренду, можемо разом із зацікавленими виробничниками створити спільні підприємства, на яких би виготовляли товари народного споживання, надавали різноманітні послуги населенню. Сьогодні промислюється питання укладання договору з фірмами Болгарії.

Якщо когось цікавить наш центр, дзвоніть по телефону 3-32-14, заходьте: м. Кіровоград, вул. Новотрєвої революції, 58.

І ще одна довідка. ЦТОМ спільно з відділом соціально-економічних проблем молоді проводить направлення молоді на Всесоюзні ударні комсомольські будови.

Якщо вас, молодих і енергійних, вабить далека дорога, романтика, то звертайтеся в райкоми міськими комсомолу, в обком комсомо-

лу (м. Кіровоград, вул. Карла Маркса, 41, тел. 4-74-77, 4-73-70). Там вам дадуть вичерпну інформацію з формування загонів у:

7.04 — м. Іркутськ (вахта);
9.04 — м. Печора;
16.04 — м. Петропавловськ-Камчатський;
17.04 — м. Південно-Сахалінськ;
19.04 — м. Владивосток;
24.04 — м. Хабаровськ;
26.04 — м. Благовещенськ Амурської області постійно — м. Магнітогорськ.

Отже, слово за вами, друзі!

О. ШТАДЧЕНКО,
завідуючий відділом соціально-економічних проблем молоді Кіровоградського обкому комсомолу.

КАЖУТЬ, якимось один великий учений зайшов серед ночі до керованої ним лабораторії і зненацька побачив там свого учня.

— Що ви тут робите посеред ночі! — запитав учений вразено.

— Працюю! — була відповідь.

— А чим ви займаєтеся вдень!

— Гем працюю.

— А вранці й увечері!

— І тоді працюю!

— Послухайте, молодий чоловіче, — великий учений зробив красномовну паузу, — розумію ваше бажання зробити побільше, але скажіть — коли ж ви у такому разі думаете!..

Щойно переказана притча сьогодні актуальна для нас із вами, читачу, як ніколи. У наш динамічний час, та ще й підігріті настійливими закликами працювати більше й більше, — чи часто ми зупиняємося, щоб озирнутися на вже пройдене й обміркувати уже зроблене? Автор цих рядків спробував це зробити. І, горюючи підшивку «Молодого комунара» (плід нашої газетної роботи), натрапив у номері за 30 вересня минулого року на публікацію про трубу на березі Інгулу (південна околиця Кіровограда), яка «постачає» нашу річку неочищеними стоками з міських очисних (права, саєорідна й багатозначна гра слів!).

Від цієї труби до села Інгуло-Кам'янки (розташоване при впадінні в

ради шість населених пунктів. Про життя їхніх мешканців можете судити з такого факту: на протязі 18 кілометрів нижче Кіровограда Інгул — це мертва річка, у якій навіть жаби не виживають. Зате комарні водяться стільки, що від неї годі куди сховатися. У заплаві річки — численні відстійники нечистот. А от напоїти корівчину селянинові ніде (через що в селах на тисячі жителів припадає лише десятки тих, хто тримає корів); та й самим людям по воду доводиться ходити до колодязів, які знаходяться подалі від річки, хоч і в них вода не завжди доброякісна. А останнім часом завдяки діяльності рудоуправління у багатьох колодязях вода взагалі зникла... У селах сільради найвища захворюваність (у тому числі на рак) і смертність, а численні звертання в районну та обласну санепідемстанцію нічого не дають. Через невелике село Зоря, де мешкає сьогодні 230 чоловік, відкритим каналом течуть каналізаційні води обласного центру — і нема, виявляється, сили, яка могла б зупинити цей потік.

Інгул та його заплаву на цьому відрізку перетворено на розсадник інфекцій, а місцева влада поки що може тільки просити про допомогу. Тим часом треба лагодити відстійники, які нині нічого не очищують. Сказавши Л. Я. Можесву досить, аби улягтися, які води «тихо і плавно»

подумалося про 50 мільйонів карбованців, майже цілком уже витрачених на те, аби зупинити цю мертву воду (бо, як свідчать спеціалісти, вона тут, попри все інше, майже цілком позбавлена кисню й тому є непридатною для життя тієї ж риби) і створити замість згадуваних відстійників — об'ємом у багато мільйонів кубів брудної рідини.

Ех, коли б оті мільйони та кинули на потреби села, як підписувалися документи про будівництво греблі, ще тоді, на початку 70-х! — висловив свій жаль голова колгоспу.

Висловимо й ми свій жаль: говорити про це тепер пізно. Коротенька подорож околицями Інгуло-Кам'янки переконала в одному: нині проект далеких 70-х майже втілено. Будівельники завершують зведення потужних підстанцій електропостачання, насосних об'єктів; у полях прокладається потужний (діаметр труб приблизно метра півтора) водопровід, яким потече інгульська вода (а, може, бруд) у Долинський район, аби підняти там урожайність (а, може, вміст нітратів). А з того, долинського боку, чигає на інгуло-кам'янці інша «приємність»: кислотні відстійники КГЗКОРУ, де провадитиметься збагачення окислених руд. І якщо нині в Інгуло-Кам'янці нарікають на відсутність дощів, то завтра, можливо, коли дощі обіцяють стати кислотними, будуть

що він «пущений в дію». Господарський механізм сьогодні діє таким чином, що ось і згаданий тут КГЗКОР продовжується будуватися, незважаючи на те, що є висновок державної комісії про недоцільність цієї будови — секрет у тому, що використано не всі кошти, які відпущені на цю справу... тому-то й поспішають будівельники облводгоспу і з прокладанням труб, для яких немає і не передбачається ближчим часом чистої води, на території трьох районів; тому-то й важко розраховувати, що завтра з Кіровограда потече чиста вода, якщо на поточному зібранні громадської комісії при обласному комітеті по охороні природи працівник «Кіровоградводоканалу» Л. В. Мосіна наведе такі цифри: сьогодні в Інгул стікає 92 тисячі кубічних метрів неочищених стічних вод, а потужність очисних, які нині будуються — 60 тисяч... Щоправда, нині вирішується питання про проектування очисних потужністю 160 тисяч кубометрів — але коли то вони вийдуть у дію!

«Подорожуючи» з необхідності околицями Інгуло-Кам'янки, ми сіраю ступової посади зненацька зізналися самі собі, який дурний: мчить просто нолі машини — ані зберне, ані зупиниться.

— Таки справді дурний, — сказав і В. В. Пасічний. — Він такий від

природи: як скопиться, то так і пре нуди попало... Засць — і то розумніший.

І подумалося: ну добре, цапові косулі можна якось вибачити — асєтаки не називає він себе вінцем природи, бо «як-не-як, безсловесною, хоч і дикою худобою. А що ж ми, «володарі, підкорювачі й перетворювачі! Неважко не бачимо, що перед нами екологічний капкан, заготовлений нашими ж спільними стараннями, та ще й освічений відомчою наукою і державними дотаціями? Неважко будемо й надавати самі собі бадьоро затулювати на ший екологічну петлю?

Того ж дня нам випало побувати на ще одній, хоч і значно меншій інгульській греблі біля с. Лавріака Долинського району. Тут, нижче потечі і, певно, завдяки аерації води, що перетікала через греблю, Інгул не справляв такого гігієнічного враження, як в Інгуло-Кам'янці. Але й тут, на сіро-зелено-дзеркальному (було безвітря) плесі плавав тільки один дохлий карась і асе — більше ніяких помітних ознак риб'ячого життя... Ні, можливості самоочищення природи не безкінечні, людина давно вже вичерпала тут останні резерви. Але — немає меж наївності машинізованої свідомості: їй недоступне розуміння того, що даліше гальтування природи не зробить сучасника щасливішим, а його дітей та онуків — і погорів.

Апелюючи до здорового глузду сучасників, згадає-

мо й інше — про основи духовності нашого народу, народженої у доісторичні часи. Тоді предки наші, яких ми по іронії долі називаємо диними, не відбирали у природи, а жили із нею в злагоді. Серед головних божеств, яким поклонялися племена землеробів і рибалок, була Дана, атіленням якої вважали ріни (звідси походять, очевидно, й історичні назви — Данапр, данастр, Дон, Дунай). З тих давніх тисячоліть аж до порівняно недавніх часів зберігалося в нашому народі шанобливе ставлення до річок, до води, біля якої селилися, освоюючи нові землі, яку обєрігали там, як беруть душу, яку мали за символ рідного краю (згадайте: «додоу», на ясні зорі й тихі води»). А що ж ми? Заволонили димами ясні зорі, спалили димом і скалмугили чисті води, та ще й вважало себе ледве не щасливими переможцями, б'ємо себе в груди, посилаємо подалі «критиканів»...

А тим часом «кошмачі» чисті ріки — ці кошмачі судини не лише нашого фізичного здоров'я, а й моральності, глибини духовності — перетворюються на отруйні потоки. Не витворена фантазією народу Дана, а всюдисущий сморід постає над ними, опановує їх... Каламутніють тихі води, байдужіють люди, земля, гинучи від непосильного тягара, пераєтає родити здорове зело. І скільки нам ще до тієї останньої межі? Якщо судити з перспективи Інгулу на відрізку Кіровоград — Інгуло-Кам'янка, — небагато...

П. СЕЛЕЦЬКИЙ,
О. БОСІЙ.

Новгородківський район — Кіровоград.

МІСЦЕВА ПРИТЧА ПРО ЖИВУ І МЕРТВУ ВОДУ

Інгул степової річки Кам'янки Новгородківського району близько трьох десятків кілометрів. Як видно із тієї впресневої публікації (до речі, відповіді на неї від міських властей ми не одержали), саме Інгуло-Кам'янці судилося стати визначною віхою на шляху кіровоградських нечистот до моря-лиману: в цьому селі тоді вже споруджувалося і зараз продовжується споруджуватися ще одне дитище облводгоспу — потужна дамба, яка створить незабаром водоймище площею цось близько 600 гектарів.

Тарас Бульба, це атілення вільнолюбного нозачного духу, не хотів віддавати «вражим ляхам» своєї любови, хоч то й був, як ми тепер знаємо, екологічно шкідливий пристрій. Нашадки його пішли, очевидно, далі: не хочуть віддавати навіть Бузьному лиманові, не кажучи вже про села й міста на нижньому Інгулі, усього того виробничого побутового бруду, якого доволі ализається в ріку із названої вище «історичної» труби...

Л. Я. Можеса, очолюючи чотири останні роки виконком Перво-завіняської сільради Кіровоградського району, мала надто багато можливостей звичити питання екологічного стану Поінгулля нижче обласного центру.

— Усі чотири роки, — каже вона, — я намагалася зрушити з місця «екологічний віз», та безуспішно. На території сіль-

ради Інгул крізь наші степи нижче Кіровограда. І ось, яка в Інгуло-Кам'янці, ми почули ще одне промовисте свідчення безперспективності нинішнього будівництва.

— Одна біда нам із інгульською водою, — констатував голова місцевого колгоспу «Зоря комунізму» В. В. Пасічний. — Корози її не п'ють нізащо. Торік організували полив, так ви собі уявіть: вміст нітратів у огірках виявився вчетверо вищий норми... Але ми проти того, щоб припиняти будівництво дамби тепер. Посудіть самі: це будівництво економічно очинило село, затримало відтік молоді в міста. Та й сади на затоплюваних площах вже вирубані. До того ж землі, які підуть під воду — в основному кам'яністі, малопридатні для господарського використання...

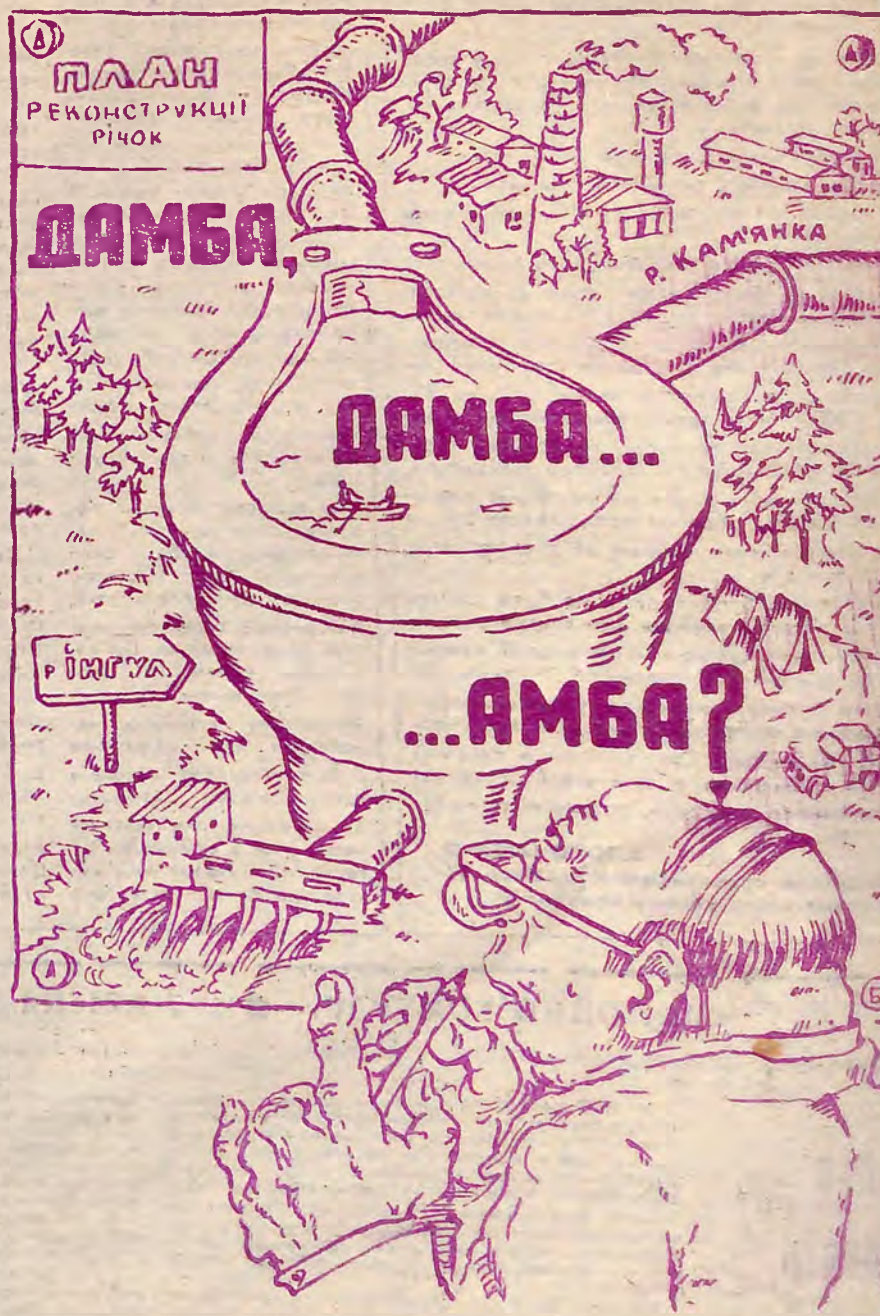
Разом із В. В. Пасічним та головою виконкому сільради П. Г. Задеракою ми спустилися до підніжжя греблі — і одразу відчували знайомий від першого разу запах (правда, куди слабший, ніж на околиці Кіровограда). Одразу стало зрозумілим, чому корови цю воду не п'ють, а огірки від поливу нею стають непридатними. І

благословляти цю особливість місцевого клімату... Вітім, не виключено, що поява водоймища біля будованої дамби вплине на клімат околиць таким чином, що дощі перестануть обминати й Інгуло-Кам'янку.

«Если бы каждый человек на куске своей земли сделал асе, что он может, как прекрасна была бы земля наша!» — патетично провіщає лозунг, астановлений неподалік будованої дамби на Інгулі. Тієї самої дамби, яка поки що не збирає води завдяки малій потужності інгульської течії і наявності донного спуску. Тієї дамби, яку треба нині, на думку багатьох, асе одні закінчувати будувати, бо ж на випадок повені ніяк буде підняти створені греблі й тоді вона у загаті почне підніматися».

Ось і В. В. Пасічний, який як ніхто розуміє асю небезпеку заповнення водойми при нинішньому стані очисних Кіровограда і води в Інгулі, аважає, що механізми для приводу створів треба астановляти якомога швидше; інша справа, щоб не допустити пуску в дію цієї греблі і створення водойми доти, поки не забезпечать вихід з очисних споруд обласного центру чистої води...

ГАЙ-ГАЙ! Аби ж то у нас можна було зупинити який-небудь об'єкт, про який відзвітовано,

КІНЕЦЬ XIX — ПОЧАТОК XX СТОЛІТЬ. ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ, ЕТНОГРАФІЧНИЙ
ТА СТАТИСТИЧНИЙ НАРИС.

ЄВРЕЇ В ЄЛИСАВЕТГРАДІ

(Продовження. Поч. у № 13 за 31 березня).

Холера в Єлисаветграді вщухла близько 3 вересня. Захворіло 1718 чоловік, померло 532. Допомога найбільшим мешканцям, які залишилися без засобів до існування, виділялася з міських коштів, кожному від двох до трьох карбованців. Всього було виділено 1632 карбованці, з яких 667 карбованців 15 копійок було пожертвовано мешканцями Єлисаветграда.

Роком народження освіти в нашому місті можна вважати 1763 рік, коли при фортеці Святої Єлисавети було відкрито школу для дітей офіцерів. З кінця XVIII століття єврейський кагал відкривав в Єлисаветграді свої хедери (школи), на відвідування яких єврейська народна маса дивилася як на обов'язкову священну повинність, що залучала їх дітей до єдиного оплоту та втіхи у всіх його нещастьх — багатовікового релігійно-національного ідеалу. В хедерах меламеди звертали увагу на буквальне вивчення Талмуду⁴. Існували також другорядні хедери, в яких, крім Талмуду, вивчалися також російська мова та арифметика.

З початку XIX століття в місті відкриваються приватні пансіони та училища. 1811 року було відкрито повітове і при ньому приходське училище з безкоштовною недільною школою. У виконання виданого у 1844 році положення про заснування державних єврейських училищ, які повинні були «похитнути основи Талмуду і потім поєднати освіту єврейського юнацтва з християнським» в Єлисаветграді 1851 року було відкрито державне єврейське училище першого ступеня (дорівнювалось до приходського), в якому викладались: закон божий (Талмуд), російська, німецька мови та арифметика.

Першорядна Талмуд-тора⁵ в Єлисаветграді була відкрита у вересні 1858 року, вона мала 2 класи, в яких викладались ті ж предмети, що і в державному єврейському училищі. Крім того, в Талмуд-торі було відкрито підготовчий клас для дітей від 4 до 6 років, а 1880 року на честь 25-ліття царювання імператора Олександра II були відкриті ремісничі відділення.

Таблиця відображає кількість учителів та учнів в державному єврейському училищі першого ступеня, першорядній єврейській Талмуд-торі та 20 міських першорядних хедерах, які існували в місті на 1861 рік при переході Єлисаветграда з військового до цивільного відомства.

Таблиця 1.	Учителів	Учнів
Навчальний заклад		
Державне єврейське училище	3	58
Талмуд-тора	3	105
Першорядні хедери	21	281

При цьому, хоча в хедерах, єврейською училищі та Талмуд-торі єврейська мова вивчалася, та в публічних актах та офіційних паперах поліцейським, судовим та приватним особам вона заборонялась. Навіть торгові книги євреям заборонялось вести єврейською мовою, хоча таке право було надане караїмам⁶.

У серпні 1879 року Виконавчий комітет «Народної волі» виніс, а 1 березня 1881 року виконав вирок Олександр II. Ім-

ператора в Петербурзі було вбито бомбою, кинутою народовольцем Гриневіцьким. Практично відразу після цього по південних губерніях країни прокотилася хвиля єврейських погромів. Бо хто ж міг бути винен, по думці обивателя, в загибелі «коханого» монарха — «визволителя», як не євреї-революціонери? Херсонська губернія, зокрема Єлисаветград, в цьому відношенні (погроми) не складала винятку. Погром 1881 року в місті розорив масу єврейських родин.

Таким чином, з 70-х років XIX століття до спонукальних мотивів антисемітської політики самодержавства додається ще один, який поступово став майже визначальним: в російській визвольній рух усе енергійніше вливається єврейська революційна молодь. М. Бердяєв писав: «...вони (євреї — П. К.) складали істотний елемент революційної інтелігенції, що природно і визначалося їх пригнобленим становищем. Що євреї боролись за свободу, я вважаю їх заслугою».

1905 року Єлисаветград разом з багатьма містами смуги постійної єврейської осілості знову став ареною єврейського погрому, який цього разу закінчився кількома жертвами та жахливим зубожінням. Ось що пише В. Г. Короленко про подібні події у Полтаві, яка теж була одним з міст межі осілості. «...Деякі з губернаторів були настільки пригноблені повідомленням про конституцію (Маніфест 17 жовтня — П. К.), що не наслідились відразу опублікувати указ. Так було і в Полтаві. Публікація Маніфеста запізнилась днів на три і маси приписували це всім інтелігентним людям однаково. Для них все освічене суспільство здавалось просто царськими чиновниками, які намагались приховати милостиву царську волю. Ходили також жахливі чутки, що все це чиясь брехня, що це «жиди бажать обрати свого царя», що губернатором у нас теж буде єврей та таке інше.

Село розбиралося ще гірше. Від нього та від міських околиць насувався, як хмара, настій дикого і безглузлого погрому. Єврейські погроми вже спалахнули де-не-де в губернії, особливо в Кременчуці... До міських громил скрізь приєдналися навколишні села. Селяни приїздили на возах, грабувати та вивозили нагробоване по селах.

Таким чином, темному народу доводилося ще роз'яснювати, що свобода грабунку — це не та свобода, яка потрібна Росії».

Єлисаветград, як я вважаю, небагато чим відрізнявся від Полтави. При цьому спостерігається певний зв'язок революційних подій та єврейських погромів: революційна ситуація кінця 70-х — погром 1881 року, революція 1905—1907 років — погром 1905 року. Так соціальне та економічне невдоволення мас уміло спрямовувалося в русло антисемітських виступів.

Хоча я обмежив рамки свого нарису кінцем XVIII—початком XIX століття, якщо мова зайшла про єврейські погроми, хотілося б висловити ще одну думку. Екскурс у сучасність, так би мовити.

Перебудова, на жаль, реанімувала не тільки такі слова та відповідні їм поняття, як гласність, гуманізм, милосердя, плюралізм, альтернатива тощо, а й такі,

як екстремізм, погром (Сумгаїт, Кишинів, Баку, Душанбе...) та, зокрема, єврейський погром (згадки у «Кіровоградській правді» 15 лютого, телепрограмі «Час» 21 лютого ц. р. тощо).

Чутки, вимисел... так, але саме словосполучення «єврейський погром» уже повернуто до життя (дай бог, недовговічного) і пушено в обіг. Що тут скажеш? Звідки ці чутки? Відповідь знаходимо в «Анатомії гласності» В. Цуканіхіна⁷: «ліві», прогресисти шлігають «правих», консерваторів і навпаки... «Ну, а хто не розрізняє, де «право-ліво»? Тим у козлі відпущення євреїв «найнадійніший засіб при сверблячій кулак. Що ж іще можна додати до цих, цілком справедливих слів?

А віт, давайте повернемося до 80-х років минулого століття.

З початку 80-х років XIX століття політика царського уряду у відношенні до євреїв відзначається відвертим антисемітизмом. Проводилися різні обмеження та переслідування євреїв. «Тимчасовими правилами» 3 травня 1882 року євреям було заборонено поселятися «поза містами та містечками» навіть у межах смуги осілості. Євреям було заборонено купувати нерухоме майно в сільських місцевостях. Мотив було висунуто такий: крім бажання послабити економічну залежність християнського населення від єврейського, уряд оголосив, що він має на увазі поліпшити в межі осілості взаємини між євреями і християнами і відгородити єврейське населення від роздратування християн, яке вилилось в погроми 1881 року. «Тимчасові правила» відрізали від площі єврейської осілості її значну частину. Все це робилося з неабиякими хитрощами. Наприклад, адміністрація з метою вигнання євреїв почала перейменовувати містечка в поселення, збільшуючи таким чином площу сільських місцевостей, або утиналися площа міст та містечок, а їх межі встановлювалися в далеко менших розмірах, ніж були несправді. Якщо місто, збільшуючись, виходило за старі межі (які визначалися за плановими кресленнями), то відповідна його частина визнавалась за сільську місцевість і євреї з неї виселялись.

Виселяли ж євреїв звідусіль до міст риси постійної єврейської осілості, одним із яких, нагадаю, був Єлисаветград.

Таким чином, згасла було політика виселення розгорнулася у небувалих масштабах. Практика ж виселення у цьому питанні доходила до випадків, коли трагізм єврейського життя, незважаючи на весь жах дійсності, переходив у комізм. До Сенату доходили справи про виселення євреїв із будинку, який однією частиною знаходився за межами міста. Або коли Сенату доводилось давати пояснення, що особи, призовані на військову службу, мають право мешкання там, звідки їх було призначено. Були спроби визнати за порушення закону звичайну зміну квартири в сільській місцевості, якнайменше пересування там або тимчасову відсутність.

Крім того, виселення євреїв проводилось із так званої 50-верстної смуги, яку було створено «для припинення контрабандного промислу» вздовж кордонів західних губерній імперії та Бессарабії.

Виселяли ж євреїв, як уже згадувалось, до міст смуги осілості, в яких, таким чином, відбувалось швидке зростан-

ня населення. Динаміку зростання питомої ваги єврейського населення в Єлисаветграді відображає таблиця 2.

Рік	Всього населення	В тому числі іудейського віросповідання
1887	57059 чол.	15383 чол.
1897	61478 чол.	23967 чол.
1907	72545 чол.	28275 чол.
1911	75671 чол.	25518 чол.

Таким чином, на початок XX століття до 40 відсотків мешканців міста були євреями. І це не дивлячись на те, що, скажімо, лише до Сполучених Штатів Америки з Росії за два десятиліття кінця XIX—початку XX століття переселилось близько мільйона євреїв. З еміграцією пов'язане і зменшення зростання питомої ваги єврейського населення Єлисаветграда на початку XX століття.

Однією з причин еміграції єврейського населення були жахливі злидні його більшості. Одне зі свідчень: «Типова єврейська родина межі осілості мешкає в неможливих халупах, одягається в дрантя, харчується, та й то не кожного дня, найдешевшими поганими оселідцями, картоплею та хлібом, і все це в наймізернішій кількості, ледве-ледве достатній для того, щоб не вмерти з голоду; таких єврейських родин не тисячі, а сотні тисяч».

До причин еміграції можна також віднести прагнення уряду імперії до зменшення єврейського населення в Росії. Наприклад, 1824 року було прийнято Указ, за яким іноземним євреям заборонялося переселятися до країни. У 1892 році було височайше затверджено правила, що полегшували переселення євреїв з Росії...

Однією з єврейських родин, що емігрували, була сім'я Хаммерів. Арманд Хаммер у своїх мемуарах згадує, що батьки його бабусі були вельми процвітаючими купцями з Єлисаветграда. Бабуся Вікторія поділяла ідеали революціонерів і виступала проти царату, їй загрожував арешт за політичні погляди. До речі, загроза арешту була однією з причин еміграції родини до Америки. Крім того, як пише А. Хаммер, бабуся боялась погромів. Дідусь був глибоко консервативним і захищав існуючий лад, через це вони ніколи не могли дійти спільної думки по жодному з політичних питань і енергійно дискутували на протязі всього спільного подружнього життя.

Вікторія — інтелектуалка, надзвичайно схожа на королеву Вікторію, з кремезною статуєю, з гордо піднятою головою, з твердістю поглядів звичайно перемогала в політичних баталіях, які вихлюпи в родині. Вікторія привезла з собою до Сполучених Штатів Америки радикальні погляди та заперечення існуючого ладу, які одержала наслідком виховання в Росії, чим підготувала ґрунт для соціалістичних переконань батька А. Хаммера-Джуліуса.

В Єлисаветграді з батьками Вікторії з 1875 року мешкала її дочка від першого шлюбу (тітка А. Хаммера) Аноута, яка пізніше, напевне, у нашому місті, вийшла заміж за вельми заможного підприємця на ім'я Олександр Гомберг, який мешкав у Одесі та Парижі і стояв на чолі агентства Форда на півдні Росії.

(Закінчення і коментарі будуть).

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» ● 7 КВІТНЯ 1990 РОКУ ● П'ЯТА СТОРІНКА

«Товари Кіровоградщини»

Є в нас таний магазин. Розміщений він на Набережній. Тихий і спокійний. І є в ньому товари. Багато товарів. А покупця, мабуть, ще більше. Та не розчаровуйся, читачу: потрапивши сюди, ти обов'язково зробиш покупку. Цілком ймовірно — запасешся дефіцитним товаром...

Років три тому «МК» писав про магазин, проте, як надходить туди з наших рідних підприємств товари. Правда, тоді вони не користувались попитом. Сьогодні ж бачимо іншу картину: люди різного віку, а особливо молодь, частенько відвідає магазин. Придбати тут можна найрізноманітніші вироби з пластмаси (в першу чергу їх купують молоді сім'ї), електронікери «Інгулець», м'ясорубки, портативні радіоприймачі.

Під час моїх відвідин проходила так звана «виставка-продаж». Шкода лише, що люд пхався в двері, штовхався, лаявся. Це не є прикрасою магазину. Ну, а те, що тут можна постійно купити білизну, колготи, сувенірні матерешки, різноманітні господарські речі, які згодяться на дачі — це знає кожен.

Щоб «не втрачати марну» з магазину якщо не щоденно, то кожен тиждень надходять заявки-замовлення на підприємства, які хоч і не так, як би хотілося, але все-таки забезпечують прилавок товарами.

Зрештою, про забезпечення...

Якщо вийти з магазину «Товари Кіровоградщини» і повернутися в правий бік, обійти будівлю, можна побачити над одним з дверей вистіску, яка запрошує відвідати виставку това-

рів побутового призначення, які виготовляються на підприємствах нашої області.

Я був у тому залі і бачив ті товари, які не так часто зустрінеш на прилавку вже згаданого магазину. Причина відома — попит випереджує можливості. Це зрозуміло. От незрозуміло інше — госпрозрахунок госпрозрахунком, але ми останнім часом почали забувати про людей. У залі є речі, які товариства пропонують розробити і випустити наші підприємства. Ті відмахуються, мовляв, зайві клопоти.

Хоча речі тут такі, які сьогодні прагне мати молодь — і має, але переплачує за них спелюлянтам — але про випуск яких не дуже дбають.

Кажуть — не вигідно

Ю. ЯРОВИЙ.

Про те, як об'єднуються нині прихильники давньої ідеї Григорія Сковороди — творення «Горньої Республіки Духу», «Молодий комунар» уже згадував (див. номер за 17 лютого ц. р.) — «Велике й добре серце України!». І ось у нас появилася нагода знову повернутися до цієї теми, котра очевидно, цікавить усіх, хто задумується над майбутнім.

«Молодь України» вже давні писала про зародження при Київському планетарії та Республіканському Будинку літераторів Ноосферного фронту «Зоряний ключ». Його очолює відомий письменник Олесь Павлович Бердник. Ця духовна та інтелектуальна спільнота об'єднує тисячі прихильників не лише в Києві, але й по всій Україні. На протязі іншим громадським рухам, основна мета цієї могутньої течії — згуртування прихильників спокійного мудрого ставлення до реалій сьогодення. Саме із «Зоряного ключа» почалося втілення ідеї «Духовних республік» — ноосферних братерських об'єднань народів. Прихильники ідеї народної філософа Г. С. Сковороди про «Горню республіку духу» проголосили народження Української Духовної Республіки (варіант: Всеукраїнська Духовна Республіка). Було підписано Відкрите листя до українців усієї планети із закликом підтримати новий рух, створювати передумови світового об'єднання «Братерство народів».

Відрядно, що лідер Компартії України В. А. Івашко прихильно відгукнувся про зародження Всеукраїнської Духовної Республіки, яка має стати центром вседуховності не тільки українців, а й усіх, хто мислить і діє на користь спільноти.

Нині, за висловом Олесь Бердника, «настав Зоряний шанс України, вирішальної космоісторичної дії проти міжнародної пожежі, шанс вибратися на світло із лабіринту, щоби будувати нову світлицю. Тільки Духовні Республіки в Зоряному Братерстві Духовних Республік переможуть страшну загрозу самознищення, самозідання, це підказує болісний досвід Закавказзя... Наша спільнота повинна бити в дзвони сердець і душ закликом до миру, щоб підносити неогінну гідність і неповторність кожної

душі, щоб кожен народ збагнув як свою унікальність, так і унікальність сусіда-брата. Найвища мета — збратання націй».

І ось зроблено перший крок: відбувається консолідація ентузіастів. Я сам був не тільки очевидцем, а й учасником появи нового руху людей, котрі взяли на себе здійснення такої грандіозної роботи, як організація Екологічних поселень для реконструкції, відродження, заселення тисяч покинутих і занедбаних сіл та хуторів України. Суть не лише в тому, щоб дати могутній поштовх до відродження сільського господарства, а щоб сформувати ціле покоління нового, духовного типу людей — мислителів і творців, справжніх господарів, династичних сіваців, збагачених великою пошаною та знаннями космогенетичних таємниць, покликаних до творчого та екологічно безпечного використання землі, води й повітря. Такі поселення будуть згуртовані любов'ю до ближнього, озброєні найновішими засобами пізнання, мистецтва, творчості й духовності. Ці поселення не повиснуть між хмарами, а твердо стануть на прадідаську землю — із надійною малогабаритною технікою, новими найсучаснішими щодами та дослідними установами. Ніщо не зупинить духовно розкріпані душі сучасників здійснити пропис до принципів нових можливостей співжиття та самореалізації.

Ідея полягає в тому, щоб розпочати поетапне будівництво **НАУКОВО-ДУХОВНОГО КОМПЛЕКСУ**, назва якому — **ХРАМ УКРАЇНИ-МАТЕРІ**. Ця споруда віку потрібна для збирання культурних, духовних скарбів нації, нині розсіпаних та занедбаних. Як ніколи, потрібна консолідація творчих сил і зосередження духовних скарбів під Ноосферне об'єднання. Як тут не згадати непросту долю нашого подвижника Івана Гончара, героїчні зусилля якого по збереженню унікальних здобутків рідної культури ще не оцінено по достоїнству. Храм України-Матері буде гарантом формування Всеукраїнської Сім'ї на планеті Земля — без релігійних та ідеологічних розходжень. Всеукраїнська Духовна Республіка оголосила конкурс на кращий проект Храму України-Матері. До конкурсу запрошуються українці усієї планети — як спеціалісти, так і аматори, представники інших національностей, які поділяють ідею Духовних Республік. Передбачається, що ця унікальна споруда із прилеглими територіями стане місцем зосередження найбільших скарбів національного генія. Буде сформовано всеохоплюючу бібліотеку всесвітнього значення із духовними скарбами, що виробило людство.

Саме тут будуть відбуватись конгреси, регулярні виставки вітчизняного мистецтва та народних умільців, а також виставки інонаціональних митців. Тут будуть відбуватись регулярні пісенні свята, які повернуть Україні її славу співучого краю. Спорудження цього **ПАРФЕНОНУ УКРАЇНИ** буде достойне великого народу і має стати **ВСЕУКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНОЮ ТОЛОКОЮ**, підкріпленою спільним духовним дійством, що здатне запалити вогнище **ДУХОВНОЇ СІЧІ**, як приклад для наслідування іншим народам, щоб перетворити всю планету Земля в національні парки. Скоро буде оголошено спеціальний рахунок благодійного Всенародного збору коштів для практичного здійснення проекту. **ВСЕУКРАЇНСЬКА ДУ-**

ХОВНА РЕСПУБЛІКА закликає створювати регіональні осередки і взяти посильну участь у спорудженні Храму України-Матері внесенням коштів, будівельних матеріалів, збиранням культурних скарбів і просто своїм співчуттям та миролюбною поведінкою...

ВСЕУКРАЇНСЬКА ДУХОВНА РЕСПУБЛІКА вимагає відродження відомої Києво-Могилянської академії, в приміщенні якої знаходиться військово училище. Сам факт перетворення казарми на школу буде мати величезне духовне й політичне значення. Створення **НАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ** імені **Г. С. СКОВОРОДИ** в стінах прадавньої академії буде вагомим внеском у перебудову науки; там будуть відкриті кафедри всіх наук, що сприятимуть прогресу гуманізації та духовності України. Справді народні академіки виведуть пізнання із «болота застою та лженауки». Вони перш за все розроблять програму, як задовольняти галузючії потреби суспільства не шляхом гвалтування природи, а розумного використання наших природних багатств. Тільки їм під силу виробити заміняючі енергії, щоб звільнити ріку-артерію братніх слов'ян Дніпро — Славутич від гребель-бандажів, що призвели до «ожерствіння» не тільки ріки, а й духовності нації; якщо цей процес не припинити — неминує настане катастрофа, страшніша, можливо, від чорнобильської...

Академія імені Григорія Сковороди буде займатися й питаннями психології та виховання підрастаючого покоління на засадах духовного єднання, поглибленим вивченням першоджерел нашої прадавньої історії: наш народ має знати, «звідки пішла Руська земля». Український народ має збагатити себе і пізнанням відкриттів таких учених, як М. З. Суслоперов, котрий відкрив існування писемності у наших предків задво до виникнення грецького письма, або О. П. Знойко, автор юнги «Міфи Київської землі»...

ВСЕУКРАЇНСЬКА ДУХОВНА РЕСПУБЛІКА закликає усіх нас підтримувати перебудову, стримувати себе, свого сусіда, всіх оточуючих від слескисв емоцій, зупинити духовно бідний, для яких кулак є вагомим аргументом, не дозволяти нищити національне багатство **МАТЕРІ-УКРАЇНИ**, не допускати націоналістичного розбрату. Об'єднуйтесь на засадах Всеукраїнської Духовної Республіки. Доводжу до відома читачів «Молодого комунара», що мене обрано членом Ради Всеукраїнської Духовної Республіки. Прошу визнати мене за посередника між кожним із вас та Центром нашої спільноти, надсилайте мені листи із зауваженнями та пропозиціями. Моя адреса: 317117, КІРОВОГРАДСЬКИЙ РАЙОН, с. МОГУТНЕ. А. Н. ГАНДРАБУРОВ.

СТАНЬ ЗОДЧИМ ВЛАСНОЇ ДУШІ!

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧИТАЧІВ
«МОЛОДОГО КОМУНАРА»

Як сказав у своєму інтерв'ю одній з республіканських газет голова ініціативної Ради Української Духовної Республіки Олесь Бердник, творення такої республіки означає формування культурно-духовного організму

ПРО НООСФЕРНІ ОБ'ЄДНАННЯ — З ПЕРШИХ УСТ

України. На практиці це є не лише виховання відчуття духовної єдності і добротворчої думки українців, а й такі практичні заходи, як формування національних бібліотек, дитсадків, шкіл, закладів культури — тобто, тих артерій, які забезпечуватимуть «обмін речовини» усього духовного організму.

Для будівництва Храму України-Матері, утворення й діяльності при ній Альтернативної Академії, видання літератури, створення екологічних поселень на базі зникаючих сіл і хуторів потрібні будуть кошти. Серед головних завдань Духовної Республіки — відродження віковичної пісенності нашого народу, поширення його вікових обрядів. Тобто — належить привести в дію всю ПОТУГУ ГЕНЕТИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ ПОКОЛІНЬ, реалізувати всю потенцію Природи, зосереджену у нашому народі.

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Включаємось в пошук братерської єдності нашого народу, а відтак — і всіх народів, на засадах Духовності, Любові, Краси. При редакції «Молодого комунара» віднині створюється ПРЕС-ЦЕНТР Української Духовної Республіки, який допомагатиме в координації дій ентузіастів, спрямованих на всебічне одухотворення суспільства. Чекаємо також листів, пропозицій від усіх, кому небайдужі ідеї самовдосконалення людини і народу. Гуртуймося задля співпраці з усіма народами, задля підтвердження наявності Спільної Української Душі, задля віднайдення нетлінного сенсу буття!

Сектор комуністичного виховання.

За законами доброти

Чорнобильська трагедія, ще довго буде нашим спільним болем. Ліквідація її наслідків пов'язана з величезними, небаченими досі матеріальними затратами, котрі важким тягарем лягли на плечі держави. Вони дорівнюють нині уже не одному мільярдів карбованців.

Тому такою необхідною є та допомога, яку надає людям, що опинились на території, забрудненій радіонуклідами, товариство Червоного Хреста УРСР. Усім евакуйованим із 30-кілометрової зони воно виплатило 53 мільйона карбованців, зібрало і роздало на 60 тисяч карбованців теплого одягу. Тим, хто залишився жити поблизу місця трагедії, товариство виділило 130 тисяч карбованців для організації коштовного харчування дітей у садках і школах та оплати медичних витрат для престарілих. 2 мільйони карбованців воно перерахувало лікувальним закладам Центральної радіаційної медицини для закупівлі спеціального обладнання, без якого неможливе лікування тих, хто постраждав від невидимого, але дуже страшного ворога.

Центральний комітет Українського товариства Червоного Хреста запропонував своїм комітетам зайнятися організацією збору продуктів харчування для дітей і дорослих, які мешкають на радіоактивно забрудненій території.

Одними з перших в нашій області на заклик про допомогу відгукнулись колгоспи «Скря» «Зоря», «Маяк», «Правда», «Комуніст» та імені Чапаєва Новомиргородського, «Заповіт Леніна», «Дружба» — Знаменського, радгосп «Маріампільський» і колгосп імені Леніна Петрівського районів, які передали для жителів зараженої території борошно, цукор, олію, мед, різні крупи та інші продукти. Найбільше їх виділив колгосп «Маяк» Знаменського району (голова правління А. М. Кривенко). А необхідний транспорт безкоштовно надало АТП-1162 тресту «Кіровоградськбуд», яке очолює М. Ю. Єрещенко.

Велике спасибі колективам господарств та підприємств за їх небайдужість, щирі серця, людяність, а головам Новомиргородського, Знаменського та Петрівського райкомів товариства Червоного Хреста О. А. Сервулі, І. І. Федорову, В. В. М. жинюк за проявлену при цьому оперативність.

Із слізами на очах зустрічали жителі с. Страховісія, що на Київщині, дари кіровоградців.

— Не встигли ми під'їхати до сільської Ради, — згадує керівник служби милосердя нашого товариства І. В. Манойленко, — як звістка про це облетіла все селище. З усіх кінців сходилися люди, щоб допомогти розвезти привезені продукти. Ставилися до них з особливою обережністю, щоб ніде ні краплини не пролило, ні крихти не просипати.

Поліські жителі висловили щире подяку всім, хто причетний до цієї милосердної справи, хто поспішає їм в таку нелегку годину.

Акція допомоги триває. Незабаром необхідні продукти будуть направлені на Житомирщину з Голованівського та Новоукраїнського районів нашої області.

О. СИЛ'ВА
голова обкому товариства
Червоного Хреста.

ХТО вони, звідки? Яким бачить-ся їхнє вчора, сьогодні, завтра? Адже йдеться про народ великий і дивовижний — про циганів...

— Було так, — циганка зітхнула й підвела гору гарні очі. — Коли Ісуса розп'яли на хресті, навколо зібралось багато людей. Трапився в натовпі й циган. Усі глузували, зловтішалися, лише він єдиний — циган, — якого змушували теж, пожалів Христа, і п'ятого цвяка, яким Ісусові хотіли пробити лоба, сховав у свій густий, чорний кучерявий чуб. Так циган зменшив страждання господа бога, і той сказав: «Тепер весь циганський рід може вільно бродити по всій землі, жити де заманеться. І хоча ніхто не працюватиме, золото й гроші у них ніколи не переведуться». Саме з того часу цигани живуть за божим словом...

Історію тану нерідко чув і чуо від своїх батьків та від інших стареньких циган, колишніх кошовиків, а нині осідлих жителів, і вже звин до неї. Хоча й виникає сумнів, що в Біблії саме так написано. Адже циганський рід, як усім нам відомо, веде свій початок з Індії, звідки його прабабці рушили свій нескінченний ночовний шлях, датований приблизно 6—10 століттям н. е. Що спричинило цей рух, що з ними було раніше? У циган існує багато легенд з приводу того, звідки вони шлі і хто вони є. І все ж цигани й індуїсти мають багато спільних рис обличчя. Придивіться уважніше. Багато різкої схожості в одязі, обрядах.

Розтікаючись по білому світу, строкате циганське плем'я і нині не втратило своєї оригінальності й самобутності, хоча й набуло чимало. У циган різних країн світу досить нескладні мови, ритуали, пісні. Адже в багатолітніх ко-

вих мандрах цигани вимушені адаптуватися до місцевих звичаїв і вірувань. При цьому, незалежно від напрямку віри, вони залишилися до цього часу напрощад релігійною нацією. Поряд із християнськими іконами зберігають і численні марновір-

ства. Усе це зумовлює й складає циганський побут. Звичайно, сьогодні вже не побачити у нашому краю барвистих кибиток і баских коней — нинішні цигани віддають перевагу власним автомобілям і мотоциклам. Більшість циган призначалась до осідлого способу життя, працюючи в різних сферах народного господарства. І все ж... Конфлікти, а часом і простих контактів із місцевими жителями вони уникають. Живуть своїм, як кажуть, відокремленим життям, за власними, майже середньовіковими законами.

Кому не знайома картина: сидить на лавці галаслива юрба циганок, які щойно завершили «крукі» по магазинах, біля них — величезні торби, сумки з хлібом, ковбасою, м'ясом, іншими «дефіцитами». Поруч грається купка замузаних і розхристанних циганчат. А мамі тим часом починають «працювати». Перехожі, звичайно, шарахаються від них, атім, деякі охоче зупиняються... І починає одна з «ловців»:

— Слухай, шаслива моя, дай дитині десять копійочок, а я тобі щось гарненьке розкажу про твою долю.

Вона вже багато разів без особливої надії знічено промовляє з дитинства заучені слова про «файного кавалера у наземному домі». Та хто тепер вірить вуличним Касандрам, а якщо хто й спокуситься на наївне вішунання, то потім сам і скаже пізніше: «Циганка обдурила». Чи не так? А «чаклунка» знає одне: за «наворонені» гроші треба нагодувати сім'ю. Адже чоловік її грошей не виділяє...

У юної циганки є чотири віки. Дитиною вона — радість у домі, пустотлива і прихильна, їй дозволяється майже все. Дівчиною на виданні вона такою не знає ні в чому відмови. Потім виходить заміж за циганського юнака, який дає їй щирі клятви на вірність. Тепер вона — його власність, його майно, звичайнісінька річ, найбезправніше у світі створіння, обтяжена величезною родиною, яку треба одити, нагодувати, а гроші заробити самій. І остання «стадія» — мати величезної родини, дуже шанована людина. Вона може навіть очолити рід. Але таке трапляється вкрай рідко. Циганська дружина належить чоловікові — це єдиний і головний її жіночий обов'язок.

Нерідко виникає досить риторичне запитання: чому серед циганів так мало працюючих? Хто дасть відповідь? Хіба неможливо уявити ситуацію, коли їм просто не довіряють і при відмові

ще й кажуть: «Ідьте туди, звідки приїхали. Нам ще вас, циганів, не вистачало!» Або ж просто не прописують їх у тій місцевості, куди вони приїждять. Звичайно, серед циганів є такі, котрі не виявляють особливого бажання працювати, але хіба мало таких «представників» у інших націй? То навіщо ж «вішати ярлики», відштовхувати від свого робітничого колективу, ображати? Про такі неодинокі випадки доводилося чути від деяких молодих циганів, в тому числі від Вані і Ангели, котрі через цю обставину змушені були вертатися аж у Тюменську область. А ця мова сім'я, втежений, могла б працювати не гірше інших і в нашій області. На жаль, багато людей видають досить скептичні погляди у бік циганів. Де ж він, інтернаціоналізм?! Адже серед циганів, погодьтесь, як і серед людей інших націй, різні зустрічаються.

Цигани... В цього народу досі немає навіть своєї писемності. Ця нація малоосвічена, її нагальними проблемами прантично ніхто не займається, хіба що організатори циганського ансамблю. Але життя складається не лише з енозотини...

Не треба забиратися десь у нетрі глобальних масштабів, давайте для початку зрозуміємо їх. Досить лянати злими циганами своїх малих дітях, які потім з неприхованою злістю жбурляють у них груднами, заважаючи, пердусім, болю внутрішнього, глибоно прихованого...

Згадаймо Максима Горького. Ян у нього чудово про них написав! Про циганів...

Л. САВИЦЬКИЙ,
громадський кореспондент
«Мелодію комунара».

с. Рівне,
Новоукраїнський район.

ХОЧУ ЛИСТУВАТИСЯ

Добрий день, друзі. З початку року редакція отримала велику кількість листів з проханням бути посередником у вашому знайомстві з ровесниками. Листів так багато, що ми просто розгублені, як же вам всім допомогти! Сьогодні надрукуємо деякі адреси хлопців і дівчат, що чекають листів від нових друзів. По традиції всі вищезгадані адресати об'єднані спільними інтересами з перевагою музичних захоплень. Сучасна популярна естрадна музика і класика, творчість окремих груп і зірок рок-музики — отже, тим, хто хоче листуватися, буде про що говорити:

Сергієм Малютю. Йому 16 років. Адреса така: 317600 м. Гайворон, вул. Леніна, 79. З дев'ятикласницею Оксаною Маланчук, що проживає за адресою: 317206 Компанієвський р-н, с. Бузова, вул. Лугова, 13.

Хоче знайти друзів дев'ятикласниця **Ліда Горбенко.** Пишіть їй на адресу: Новомірогородський р-н, с. Жовтине. Світлана Зав'ялова живе у Світловодську по провулку Індустріальному, 1, кв. 9. (Індекс 317600). Вона теж хоче листуватися з людьми, які люблять читати книжки і слухати музику групи «Долина», «Ласковий май», Сандри. Їй 14 років.

Пропонують свої адреси: дев'ятикласниця **Світлана Гончар** з Новомирогорода (вул. Дудченка, 72. Поштовий індекс 317410) Валентина Буга 15-ти років. 317430, Мала Виска, вул. Ватутіна, 40. 14-річна Оксана Дзюба. 317542, Новоархангельський р-н, с. Надлак. Марина Гриб. Їй 18 років, 317804, Олександрівський р-н, с. Красносілка. Павліна Дзюба, 14-ти років. 317542, Новоархангельський р-н, с. Надлак. Курленко Ольга. 317853, Олександрівський р-н, с. Попельнасте, вул. Щорса, 50. 80-річна Лариса, Носко Оксана, яким 15 років. 317258, Новоукраїнський р-н, с. Ганівка. 13-річна Башняк Тетяна. 317815, Олександрівський р-н, с. Красносілка, вул. Пушкіна, 3. 17-річний Юрій Гринченко. 317516, Добровеличківський р-н, с. Новолутківка.

МИТРОФАНІВСЬКІ ВЕЧОРИ

Комсомольські збори того дня були бурхливими. Найбільше всіх хвилювало питання дозвілля молоді. Сільський клуб старий, а про будівництво нового будинку культури тоді тільки велися розмови. «То й що ж, сидітимемо складаючи руки, чекатимемо, аби нас розвеселили?» — вигукували одні. «Треба щось придумати», — пропонували інші. А що — поки о точно не знав. Усі сходилися на одне. «Треба придумати щось оригінальне». І тоді слово взяла Наталка Тимко, яка недавно приїхала в село: «А давайте спробуємо поставити якусь п'єсу або сценку». На неї глянули з подивом і недовірою: «Чи вийде щось із того?»

Було це трохи більше двох років тому. Наближався Новий рік...

Наталка давно вже мріяла про драматичний гурток. Змалку любила читати п'єси, уявляла собі, як вони виглядатимуть на сцені. У школі, на жаль, можливості брати участь у такому гуртку не було. А в кулінарному училищі, куди вона вступила після школи, з задоволенням брала участь у драматичному. У Митрофанівці сама особисто запрошувала односельців при-

йти на репетиції. «Не все відразу виходило, — згадує Наталка. — Спочатку стільні сміхи було, не всім вдавалось зіграти вибрані ролі, не все ладилось і з денорациями (а їх робили власними силами). Та головне: молоді повірили їй, потягнулася до неї. Першими записалися в драматичний гурток молоді подружки. Та тільки одного бажання, як виявилось, було замало. У багатьох були малі діти, тож постало питання: «Куди подіти їх на час репетицій, вистави». Вирішили доглядати дітей по черзі, залишати всіх у янійсь одній сім'ї. На репетиції теж спочатку збиралися не в сільському клубі, а за місцем проживання молодих подружок. Всі вони в основному мешкають по вулиці Молодіжній. А паралельно Світлана Толмач художньо-агітаційну бригаду створила. І загорівся-запалав вогни творчості в молодих серцях ентузіастів. Першу сценку з вистави «Вечори на хуторі поблизу Диканьки» вдало односельці побачили вже під той-таки Новий рік. І оцінили її достойно, не лише нагородивши аматорів бурхливими оплесками, а й дружно поповнивши їх ряди. І вже з'явилися сценки з вистав «Сорочинський ярмарок», «Сватання на Гончарівці», «У неділю рано зілля копала». Свої виступи аматорський колектив запропонував і глядачам сусідніх сіл Вершино-Кам'янки і Шарівки, а згодом — трудівникам колгоспу імені Шевченка. Тепер їх уже запро-

шують у Велику Чечелівку, Петропільну... Слава про самодільні митці з Митрофанівки стала відомою за межами району.

Подружки Василь і Майя П'ятники, Олександр і Наталка Калашники, Микола й Світлана Прохоренки, Віра і Володимир Семененки, Володимир Мамалат, Олександр Суморока, Олександр Сімухін, старшокласниця Наталія Пуленя і Валентина Гоца сьогодні вже не уявляють себе без гри в драматичному гуртку. А очолила його не фахівець, а ентузіаст комсомолка Наталія Тимко. І вже не нудьгує молоді у Митрофанівці. Слідом за нею потягнулися й односельці старшого покоління. Куди виїждять з виставою драматичний гурток, туди їде й вокальний ансамбль. А в ньому беруть участь і пенсіонери В. П. Яременко, Н. П. Мамалат, Е. М. Баймаєстрок, і трудівники середнього віку доярка Олександра Васильєва, звідуюча складом Галина Мамалат та інші.

А. РИБАК.

Новгородківський район.

«ЛЮБІТЬ У ГОДИНУ НЕГОДИ»

Рядок цей — із того сумної слави вірша В. Сосюри, якого майже сорок років тому чотири дні обговорювали на VI пленумі правління Спілки письменників України, трагічному для Сосюри пленумі, на якому його звинуватили в націоналізмі. Та й хіба тільки тоді і тільки його? І так залюнала та «система» наш народ, що він уже готовий зрештє всього свого, а найперше — почав мови свої чуратися... Навесні 1987 року письменники України вперше за ці кілька мовчазних десятиліть заявили на своєму пленумі про очевидне: рідна мова не Україні на грані загиніла, вона потребує від нас рідшого захисту. Саме письменники внесли чи не найбільший внесок у нині прийнятий Закон про мови в нашій республіці, стали ініціаторами створення Товариства української мови імені Шевченка. І ось Законом поволений вступав дію; через роки ми, можливо, згадаватимемо імена

тих, хто вдарив на сполох, із адячністю... Сьогодні ж про них далеко не всі знають.

Наш земляк, письменник Сергій Плачинда, один з найплодотивіших українських публіцистів — із таких людей. Три роки тому в «Літературній Україні» започаткувала однойменну рубрику його стаття «А мова — як море», жвава й ніякі народними «притонами».

І ось цикл його статей, нарисів, означених тепер жанром «роздуми письменника», вийшли окремою книжкою «Куди йдемо?» (К.: Рад. письменник, 1989 — 95 с.).

Власне, книжка така невелика за об'ємом і так самобутньо написана, що переповідати її — справа неважча: цю книжку треба читати самому. Якщо читач — не національний нігіліст, і не «інтернаціоналіст» і не «безнаціональний основи (про таких, у тім числі й кіровоградських, не раз згадано у книгах нашого земляка), він побачить, як авторів болять болі малої батьківщини ще з тих віддалених десяти-

літь, коли завдяки і його проблемним виступам в республіканській пресі на Кіровоградщині появились заповідник «Хутір Надія», якому загрожувало знищення, музей Яновського в Нецаївці... Ось і нині авторове «ходіння в народ», знайомство із такими реаліями рідної мови, яким був Микола Гриценко із Закарпаття, котрий зібрав матеріалів на двадцяти-тотомний діалектний словник, знаходять у людях щирий відгук. Цікаво читати в книзі і листи, й коментарі автора, співставляючи ситуацію у мовній сфері із пеніськими настановами.

Те, що ми, українці, перестасмо говорити по-українськи, а білоруси — по-білоруски, — це, мабуть, єдиний показник, за яким ми, не доганяючи, обігнали геть усі недружні і дружні держави. Сумна така констатація. І статистика, наведена в книзі С. Плачинди — про мізерну кількість українськомовних садів, шкіл, театрів, фільмів, концертів, — не може не насторожити: куди йдемо, куди сиючемося, чи не в безли-

кість? Бо ж цікаві ми всі не так тин, чим схожі, як тин, чим самобутні, — мовою, мистецтвом, культурою...

У листах, які Плачинда одержав як відгук на свої статті, а потім і на чужі, знаходимо не лише багато невідомих прикладів нашого національного занепаду, а й чимало цікавих конструктивних пропозицій. Автори одностайні: слід надати українській мові на Україні державного статусу, що нині вже й стало дійсністю.

От і зроблено гуртом крон до великої дії, от і з'являється переконаність, що ми ще на щось здатні, чимось можемо самі собі зарекомендувати. Але не тільки про українську мову турбується автор — ні, він висловлюється за вільний розвиток усіх мов і культур.

До речі, мама письменника — молдаванка, знала безліч українських і молдавських казок, легенд, міфів і притч. Материнські творчість С. Плачинди, аотки відпуюють у його романах, повістях, оповіданнях, нарисах.

Із нарисів, із життєвих шукань, досліджень, зустрічей і ретельних архівних розвідок народжувалися, як і нова, інші нові відомі документальні книги Плачинди про Юрія Яновського, Олександра Довженка, Сергія Корольова, Олександра Гіталова. Це документально-художні твори про людей, що славі ділами своїми і переконаннями, про проблеми, які постали в історії, культурі, науці, екології. Останній темі С. Плачинда зараз приділяє велику увагу не лише як письменник, а й як громадський діяч у Республіканському комітеті по захисту рін на Україні. В одному з недавніх радіовиступів говорив С. Плачинда (він — народний депутат Верховної Ради УРСР) і про наш розтерзаний Імгул...

Сподіваюсь, що за нову книгу не назвуть знову С. Плачинду «націоналістом» (а саме в наших краях він цей ярлик заробив у 70-х роках). Про те, що

він не відмежовується від інших культур, засвідчують і його книга «Довженко і світ», і перший в українській, російській та білоруській фольклористичній словник слов'янської міфології... Але це, знову ж таки, не безнаціональний «суперінтернаціоналізм»; єднання і культурний обмін різних — ось основа інтернаціоналізму С. Плачинди. Зводять будову такого інтернаціоналізму нам необхідно повсклас. За сьогоднішніх умов, коли на перше місце виступили екологічна, екологічна й духовна кризи в суспільстві, багатом, на жаль, здається, що якраз ці проблеми є першорядними, а мова й культура — на потім. Не вже досі не зрозуміли, що без культурної революції ми будемо нездатні ні на які інші? Отим, згадаймо поета і прочитавши на початку рядок. Україна і її народ завжди потребували любові, а особливо — сьогодні, у такій складній, але такій обнадійливий час...

А. КОРІНЬ,
редактор обласної на-
укової бібліотеки іме-
ні Н. К. Крупської.
м. Кіровоград.

— МОЖЕ, він хворий?

— П'яний він, нализався дива які!

— А, може, мертвий?

Ми всі зібралися біля вікна, що виходило на безлюдне подвір'я. На неясній осінній траві лежав чоловік. У куртку захисного кольору, у білій кепці, ноги зігнуті в колінах... Дивитися на нього було страшно. Не вперше таке доводиться бачити, але кожного разу душу опановує і страх, і жалість, і співчуття, і отида. До чого доводять людину якісь сто грамів, що множаться потім стократ, відбирають думки, почуття, логіку, знання, уміння, душу і кидають саме тіло на такий ось безлюдний двірчик, чи в підворотню, чи в канаву...

Тяжкою бідою стукнуть ті сто грамів у двері оселі, розбивають сім'ї, калічать долі, роз'їдають народ, націю, суспільство. І вже не отой лише дядько у білій

кривали заводи, повирубавали виноградники, а зараз помаленьку назад ті заводи відкриваємо, тема ця поступово сходить зі сторінок газет. Відкрили товариство тверезості, приймали туди всіх, кого тільки можна, а зараз скорочуєм посади голів комісій по боротьбі за тверезість...

Я не агітую за те, щоб знову повернутись у 85-й і відновити той раж, з яким ми взялися викорчувувати пияцтво. Хочу запитати: чому він згас? Мабуть тому, що ініціатива йшла зверху, спускалась до того дядечка, що лежав тоді на подвір'ї, по службовій драбинці у вигляді розпоряджень, циркулярів, наказів. А якби він сам встав, глянув у дзеркало, побачив своє опухле лице, брудні руки і одяг, та й згадав, що у нього теж є честь, достоїнство, воля і розум. Як допомогти йому це зробити, як повернути у нормальний світ?

усвідомлення — нічого не вийде), що так далі жити не можна, і треба вибиратися з цього брудного світу, то крім таблеток та уколів йому будуть вкрай необхідні увага, добре слово, похвала, ласка. Адже люди, що п'ють, мають свою психологію, яку треба міняти (що не зробиш за один день) мислення, уявлення, друзів, оточення. Вони приходять в сім'ю чи на роботу, як в інший світ, де їх не розуміють, не люблять, зневажають. А без розуміння, любові і поваги вони не можуть вибратися із своєї прірви. В спеціалізовану поліклініку приходять жінки пацієнтів. Їх вчать, як треба себе поводити, коли поставитися до чоловіка поблажливо, а коли й строгіше, але ні в якому випадку не провокувати випивку або лайку.

Люди, які пройшли цю школу, ці сходинок повернення із страшного світу, де панує пляшка горілки, і

кепці загубив свої розум і душу, то губимо їх ми, народ, бо ж хто знає, які в того дядечка народилися діти і скільки у нас таких дядечок (тільки в Кіровограді 20 тисяч хронічних алкоголіків) і покаліченого нашим безкультур'ям молодого цвіту.

Тетяна Петрівна Когут, головний лікар госпрозрахункової спеціалізованої поліклініки (анонімного лікування) впевнена, що саме безкультур'я і бездуховність створюють ґрунт пияцтву. Вона брала участь в проведенні циклу лекцій по школах міста (СШ № 11, № 13) для батьків, учителів, дітей по моральному і ставовому вихованню. Спостереження дозволяють зробити висновок, що майже 80 відсотків дітей мають низький ценз здоров'я, а ценз цей складають якраз висока ступінь алкоголізації і низька культура.

— У класі, де 40—45 учнів, — ділиться враженнями Тетяна Петрівна, — всього 5—7 учнів, які вчать легко, засвоюють матеріал швидко, мають рухливий процес мислення. Це страшна біда. Від 30 до 70 відсотків дітей не можуть (не в силу своїх бажань, а в силу психічного і розумового розвитку!) вчитися на «добре» й «відмінно». Ми втрачаємо свій розумовий потенціал.

— Питаю у дітяток 8—10 класів, — продовжує Т.П. Когут, — у кого в сім'ї зовсім не п'ють. Лише одна підняла руку. Інші навіть не розуміють: «А хіба може так бути? А як гості прийдуть?».

Алкоголізм, наркоманія, проституція, покинуті діти, діти-каліки розумово й фізично з народження (а їх стає все більше й більше), це все біди, які можна і треба викоринювати, а ми не вміємо, не можемо, не здатні. «Загниваючий» капіталізм якось і з наркоманією ефективно бореться, принаймні в Америці, як не раз повідомляли засоби масової інформації, такий рух має дуже широкий розвиток і приносить свої результати. І про товариства анонімних алкоголіків чомусь дізналися ми не з якогось степового села, де баба Ганна жене на повну котушку бурякову сагогонку й продає наліво й направо, а знову ж, десь здалеку приходить до нас досвід.

Всі пам'ятають червневу, 1985-го року постанову ЦК КПРС, де йшлося про посилення боротьби з пияцтвом. Взятися за голову, затрубили у всі труби, поза-

У Радянському Союзі вже почала підніматися ініціатива й знизу. Переді мною грудневий за 1988 рік номер (на той час друкований на машинці) газети «Оптималіст». Це орган Всесоюзної координаційної Ради об'єднання «Оптималіст». У газеті цій — тривога і занепокоєння. Тільки тверезий народ здатен поліпшити собі життя. «П'яним народом неможливо керувати, але з нього легко зробити попи́хача», «Економічні втрати, зв'язані з пияцтвом і алкоголем, в 2—3 рази перевищують прибуток від реалізації алкогольних виробів». Новосибірськ, Зеленоград, Ленінград, Москва, Челябінськ. Створюються клуби, союзи боротьби за тверезість. А ось ще одне видання: «Відсіч» — орган братства тверезості «Відсіч», яке засноване в серпні минулого року у Львові. Гасло братства: «Боротьба за тверезість — боротьба за відродження нації». Відродження фізичне, розумове, духовне, політичне.

Скажіть, чи вигідний п'яниця-робітник підприємству? Відповідь очевидна — ні. Але не поспішайте відповідати. Наша система праці недосконала. То треба вийти на позачерговий суботник, то аврал, то з вини керівництва якийсь зрив. Тверезий, свідомий робітник не змовчить, скаже, і на зборах виступить, і на вмовляння не піддасться. А п'яний?.. Сьогодні начальник цеху його «не продає», що прийшов «під мухою» на роботу, а завтра він проголосує і підпише все, що вигідно начальнику... Але є й інші керівники. О. М. Собко, голова колгоспу імені Щорса Долинського району дає своїм людям автобус, щоб з'їздили в Кіровоград в поліклініку, оплачує лікування. Так само турбуються про людей і в колгоспі імені Мічуріна та імені XXII з'їзду КПРС Новомиргородського району.

І все ж, яким би сучасним не було медичне лікування без психологічної, соціальної, трудової реабілітації воно не матиме належного ефекту.

— Лікують людей одними й тими ж препаратами від алкоголізму і в ЛТП, і в наркодиспансері, і в тюрмах, — говорить Т. П. Когут, — але ж результативність різна, бо не завжди є можливість працювати з кожним окремо.

Коли взятися лікувати отого згадуваного дядечка, який сам побачив і усвідомив (це дуже важливо, без

стали зовсім іншими, хочуть створити у нас в області реабілітаційний клуб (як назвати його, поки що не вирішили, можливо, й ви, шановні читачі, підкажете назву). Людина повинна заново знайти себе, у чомусь розкритися, відчувати себе особистістю, відчувати душевний спокій і впевненість. На засідання клубу планують запрошувати священників.

— Наш порятунком, — говорить Тетяна Петрівна — тільки в підвищенні культури, духовності.

— Ви думаєте ще можливо врятуватися?

— Так, сьогодні є надія. З'являється свобода думки, політичних поглядів, більший простір для розумних, талановитих. Кожного дня треба підніматися хоч трішечки вище духовно, морально.

Клуб має об'єднувати тільки людей, свідомих своєї мети. Буде тут, мабуть, і телефон довіри. Взагалі, все тут має будуватися на довірі — ніяких списків членів, ніяких зобов'язань. Спілкування в клубі повинно стати духовною потребою.

Існує ще й метод сімейних груп «Ал-анон». Тут мета — допомогти сім'ям і друзям алкоголіків, через них вплинути на любителів спиртного.

Можливо, у створенні цього клубу допоможе товариство тверезості? Може, відгукнеться наша громадськість? Кожен лист підтримки, розповідь, новий факт, порада допоможуть ініціаторам створення клубу.

Розмовляю з одним з них. Робітник ВО «Червоне зірка» В. В. Гребенюк:

— Я сам колись був у тій ямі, знаю як нелегко із неї вибратися, наскільки важлива психологічна допомога. У нас, на заводі, є хлопці, які покінчили із пияцтвом і підтримують ідею клубу. До нас, думаю, приходять люди, що були й у місцях позбавлення волі. Треба, щоб їх перевиховувала не міліція, а люди, що самі пройшли тернистий шлях і які подаватимуть приклад власною долею.

Якщо клуб стане містком між п'яним світом і суспільством і по ньому зможуть пройти хоч кілька чоловік, то зусилля не будуть марними.

С. ОРЕЛ.

м. Кіровоград.

Знайома

«не-

знайомка»

Дружинники Кіровоградського виробничого об'єднання «Друкмаш», працюючи в тісній взаємодії із співробітниками міліції, займаються найрізноманітнішими питаннями: від затримання злочинців до попередження сімейних конфліктів. Більше двадцяти років серед них — робітник цеху № 31 П. П. Прошкін.

Петро Павлович — шанована в колективі людина. Очолювана ним цехова добровільна народна дружина активно веде боротьбу з правопорушниками і розкрадачами державної власності.

...Опівдні у штабі громадського пункту охорони порядку № 7 Кіровського району міста Кіровограда пролунав телефонний дзвінок. Схвилювана жінка повідомила, що в мікрорайоні «Космонавтів», зокрема, по вулиці Героїв Сталінграда в будинках №№ 10 і 12 з'явилась дуже привітна незнайомка, яка ходить із квартири в квартиру, розпитує мешканців про сусідів.

Заступник голови громадського пункту охорони порядку Г. М. Стародворцев і член ДНД П. П. Прошкін вирішили самі познайомитись

із цією жінкою. Але спочатку повідомили про свій намір у міліцію.

Ім вдалося затримати «незнайомку». Правда, коли прибули працівники міліції, виявилось, що ця особа — давно їм знайома громадянка Грек. Ухиляючись від суспільно корисної праці, вона займалась крадіжками з дитячих установ. Нині Грек притягнута до кримінальної відповідальності.

М. СИНЕОК,

заступник начальника відділення профілактики Кіровського РВВС м. Кіровограда.

МЕЛОДИЯ хитрує. Невдавна одна центральна газета піймала всеосюзню фірму грамзапису на тому, на чому й повинно — все на виду. В різних альбомах серії «На концертах Владимира Высоцкого» повторювалося близько десятка пісень. У Высоцкого написано десь 800 композицій — ясно, що не браком матеріалу пояснювалося дублювання, а лише фінансовими інтересами. І ось нещодавно ставлю на програвач «Князя тишини» — диск групи «Наутилус помпіліус», трохи спухаю — і можна прикидати нові заробітки «Мелодии», азіти практично з посітря. Чотири пісні з дев'яти вже були на іншому гіганті, коли на популярному «НП», очевидно, «вивозили» як причеп менш популярну «Бригаду С».

На цьому довантаженому диску якість запису краща, ніж на суцільно наутилусівському альбомі. Вихідні дані однакових пісень на різних платівках записані по-різному, в одній пісні навіть у назві плутанина — раз «Круговая порука», раз — «Скованная».

Та хто любить (передусім Вячеслава Бутусова, потім Д. Умецького та І. Кормильцева), тому і цей «несамостійний» «Князь» буде в радість. Композиції «НП» на цьому диску у більшості текстально безжалісні, відверті до грубуватості. Якості, які в пісенному жанрі відвертають, навіть коли співається чиста правда. «Парни с прыщавой совестью», «мать учит наизусть телефон морга», «отец плюет в пригтовленный ужин» («Взгляд с экрана») — це готові кліше до газетного нарису про зліповане дівачисько з неблагополучної сім'ї. Пісня «Стриптиз»: «Мы начали водкой утром, мы кончили ночью в постели», а «страна умирает, как дрезный ящер, с новым вирусом в клетках» — можна і такими штрихами, не переводячи тисяч тонн словесної руди, накидати портрет сьогодення. Схоже?

Віртуозні вокал і оркестровка, особливо духові (чи синтезаторні) солов'ї, однак, амортизують жорстокість слів. Можна слухати... А над «Скованной», «Шаром цветов хаки» — ще й замислитися. Тут (на відміну від названих пісень) ідеться

GOOD-BYE, AMERICA!

НАУТИЛУС

не про тих, кого ми вважаємо гіршими від себе, а про таких, як і кожен із нас. Про те, як на нас можна поклатися і на що нас можна наважити...

Не такі прості й пісні «Доктор твоего тела» та «Казанова», проте перша, промені здається, переобтяжена рефренами, а друга за виконавською манерою краще зписалася б у диск «Ступени» О. Барікіна.

Особняком стоїть урочисто-акраділий «Князь і ззагалі — хто ми такі і тишини». Про «Я хочу быть с тобой» і говори-

ти нічого — цей лірично-пристрасний хіт донедавна був візитною карткою групи, поки не впала на нього тінь «Прощального письма», більше відомого як «Гуд бай, Америка!».

Типовий герой у типових обставинах. Ми прощаємося з Америкою, бо знаємо, що ніколи там не будемо. Бо далеко, бо ніхто там не жде, бо немає візи, немає грошей, немає путівки, немає квитків через Атлантику і ззагалі — хто ми такі і тишини. Про «Я хочу быть с тобой» і говори-

твої запертніе плоды... Слова цієї пісні — просто речення (за формою зовсім не жорсткі) без ритми і думок у ній — аж одна, але огорнуте прекрасною мелодією, все це боляче розворушує наш комплекс непознаності. І він знай нашпуге: сиди, мовчи та диш; твоє мрія про Америку (не географічну, а як символ того, чого не маємо) — не здійсненна, недосяжна, «последний мой бумажный пароход»...

Н. ДАНИЛЕНКО.

Для всіх синьооких дівчаток

«Дівочка моя синьоглаза, без тебе мне не прожить и дня» звучить по радіо і телебаченню, на дискотечі чи в концертному залі, і синьооки, а також карооки, зеленюки і всі інші без винятку дітчатка знають, що це співає їхній улюбленець — Женя Белоусов.

Евген Белоусов — початкуючий, але вже, мабуть, один з найвідоміших естрадних виконавців. Народився 10 вересня 1968 року в Курську. Хоча професійних музикантів серед Белоусових не було, музику слухав з дитинства (батько добре грав на гітарі, співав і зумів прищепити дітям любов до музики). Музику Женя любив, але в музичну школу був прийнятий силоміць, навчання гри на баяні було просто мукою. Мрією була естрада. Після 8-го

класу він вступає в музичне училище на естрадне відділення. Закінчивши навчання по класу бас-гітари, грав у різних групах.

Важко сказати, як би склалася його доля, коли б не зустріч з поетесою Любов'ю Воропаєвою і композитором Віктором Дорохіним. Досвідчені люди дадог придивалися до Жені і потім подарували йому пісню «Алушта», яка прозвучала вперше в «Ранковій пошті» влітку 1988 року. Багатомільйонна аудиторія телеглядачів познайомилася з новим виконавцем. З цього моменту почався тернистий шлях Євгена Белоусова на великій естраді. У арсеналі була знята «Дівочка моя синьоглаза», котру прийняли на «ура». Пісня сподобалася багатьом любителям популяр-

ної музики, але не сподобалася кільком чиновникам у головній редакції музичних програм ЦТ. Пісню звинуватили в заляженості, й почалося цькування Белоусова в ефірі. Творче тріо не здавалося, продовжувало боротьбу за свої пісні, в цьому йому дуже допомогла молодіжна редакція. Через деякий час Женю визнали і музична редакція. Все частіше його можна зустріти в різних концертах і телепрограмах. З успіхом пройшов його виступ на фестивалі «Зауковий доріжки». Триває робота над новими піснями, готується сольний диск. На фірмі «Мелодия» виходить авторська платівка В. Дорохіна і Л. Воропаєвої «Дівочка моя синьоглаза», три пісні на якій виконує Белоусов. Попереду гастролі по нашій країні і за рубежом.

Пісні у виконанні Белоусова створюються для молоді: дискотечні ритми, юнацька тематика. Однак на концерти охоче приходять і дорослі, і діти.

Дмитро ТКАЧЕНКО.

Р. С. У січні 1990 року під час гастролі на Україні Женя потрапив у автомобільну катастрофу. По дорозі з Донецька в Харків перекинулася машина з артистами. Зі струмом мозку Е. Белоусов був доставлений у Москву. Нині стан його здоров'я хороший.

Фото автора.

ПРОЩАЛЬНОЕ ПИСЬМО

(В. БУТУСОВ, група «Наутилус помпилиус».)

Когда умолкнут все песни,
Которых я не знаю,
В терпком воздухе крикнет
Последний мой бумажный пароход...

Гуд бай, Америка, о-о-о,
Где я не был никогда,
Прощай навсегда,
Возьми банджо, сыграй мне на прощанье...
Ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла... 4 р.

Мне стали слишком малы
Твои тертые джинсы,
Нас так долго учили
Любить твои запретные плоды!

Гуд бай, Америка, о-о-о,
Где я не буду никогда,
Услышу ли песню
Которую запомню навсегда.
Ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла... 4 р.

Чарівниці з пилками

Хочу розказати про Тетяну Василівну та Володимира Васильовича Гончаренків.

Більше двадцяти років тому, закінчивши школу, подалася Тетяна в Полтаву на прядильну фабрику. Але не прижилася в місті, додому потягло. Виступала в ансамблі. Любов до української пісні в неї від батька (який був непоганим музикантом), від мамини-доярки та її подруг, які без пісні не уявляли життя. Це зараз село мовчане, якесь безлике. А тоді з пісню на роботу, з пісню — з роботи.

Володимир Васильович теж виховувався у заїчній селянській сім'ї. Але і тут народна пісня, музика були у великій пошані. Село Олено-Косогорово має свої пісенні традиції. Родом із нього і знаменита українська артистка Лідія Забіляста.

То ж не дивно, що з дитинства Володя добре розумів музику, грав практично на будь-якому музичному інструменті. На гармошці навчився грати в п'ять років.

Після повернення з Полтави за направленням колгоспу поїхала Тетяна на десятимісячні курси до Кіровограда. Там же навчався і Володимир. І через деякий час у Петрокорбівці з'явилася нова молода сім'я Гончаренків, а в СБК — талановиті працівники.

Де Гончаренки, там і молоді. Та кіба тільки молоді! Своім словом Тетяна Василівна зміє зачарувати. Ось і йдуть на їхній поклик і пенсіонери.

Тетяна Василівна закінчила з відзнакою Олександрійське культосвітнє училище. Прийшов успіх. При будинку культури створений ансамбль «Чарівниці». Кожен учасник грає на своєму

інструменті. А інструменти ці унікальні: коса, пилка, рубель, мотавило, пральна дошка та ін.

Перший вечір в СБК. Односельці в захопленні. Важко навіть уявити, що оті казани можуть витинати таку мелодію!

Район. Область. І ось наші «Чарівниці» запрошені на Київське телебачення. Ансамблю присвоєно звання народний.

Під керівництвом Гончаренків працюють в СБК гуртки естрадної та духової музики, вокальний, інструментальний. Дитячий фольклорний ансамбль «Подоланочка» відомий за межами району. Активними учасниками в концертах є і їхні діти. Старший, Валерій, після армії залишився в селі і теж працює в будинку культури. Молодший, Віталій, закінчує школу і, напевне, теж піде шляхами батьків, бо також, як і вони, не уявляє життя без пісні і музики.

Л. СТЕПАНЮК.
Новгородківський район.

Чи засяє «Зірка» у новому сезоні?

ФУТБОЛ

Завтра, зустрівшись зі СКА (Київ), кіровоградська «Зірка» розпочне марафон 53-го чемпіонату країни з футболу.

Болільників напевне цікавить, що нового принесе в життя команди 1990 рік. Зі сторінок центральних газет ми знаємо про стан перебування у футболі, так би мовити, на вершині айсберга — у вищій і першій лігах, а як живе «глибинка»?

На це та інші запитання відповідає начальник команди «Зірка» Олег Костянтинів Касьяненко, котрий прийняв футбольне господарство 20 січня 1990 року.

Наша зустріч відбулася у невеличкому кабінеті, який став центральною точкою, де перетинаються різноманітні напрямки спортивного життя «Зірки».

Отже, «Зірка» буде виборювати у цьому сезоні право увійти у вісімку найсильніших команд, які матимуть можливість виступати у буферній зоні, створеній між I та II лігами. У поєдинок 8 квітня вступають лише 26

ших спортсменів. У Болгарії команда жила розміреним життям: зарядка, по два тренування щодня, зустрічі з трудовими колективами, через кожних 2 дні команда проводила контрольну зустріч. Наголошую, що відношення до наших футболістів було дружнім. Вдома команду вже чекала зустріч 26 квітня з чемпіоном СРСР 1989 року московським «Спартаксом». Щоправда, чемпіон зажадав за гру «скромну суму» — 12000 карбованців. Взагалі, головна мета тренувального циклу — створити базу функціональної стабільності гравців протягом всього сезону.

КОР.: Після завоювання кубка України в 1976 році команді не вдавалося досягти помітних результатів. У чому Ви бачите головну причину цього? Адже багато болільників пов'язують це з небажанням грати й боротися за почесне місце.

О. К.: Головна причина я бачаю у втраті стабільності складу команди. Восьмого квітня ми побачимо інший колек-

команд, замість звичних 26—28.

КОР.: Як же проходить підготовка до чемпіонату СРСР?

О. К.: До 22 березня команда знаходилась у Болгарській Народній Республіці. Зміни, яких зазнає ця країна, не перешкоджали традиційно дружньому прийому на-

тив, аніж той, який завершував 52 чемпіонат. Після минулого сезону команду посилили 7 провідних гравців, серед них Хепселіс, Федоренко, Лактіонов, Шелест, Трубінов, Бабенко. Головна причина — це стан побутових умов. За словами гравців, які покинули команду, в Кременчузі,

Кривому Розі, Чернівцях їм будуть створені умови кращі, ніж в Кіровограді. Хоча керівництво клубу постійно контролює положення справ у цій сфері, намагається покращити побутові умови життя футболістів.

КОР.: Кого з новачків побачать кіровоградці у складі команди?

О. К.: Підбір гравців — процес тривалий, і сьогодні він не завершиться з початком сезону, але вже сьогодні трьом футболістам запропоновано захищати кольори «Зірки» — це А. Шмонін, О. Голобев, обидва з команди фізкультури, а також О. Процишин з Донецька. Повернувся в команду вже знайомий багатьом болільникам О. Трегубенко. Так що зміни відбулися значні.

КОР.: Чи зміниться щось у положенні команди й у статусі гравців із заснуванням футбольного клубу, що нового це принесе у ваше життя і роботу?

О. К.: Нового вже принесе — і чимало. Адже я, як начальник команди, відповідаю за матеріально-технічну, фінансову, побутову сторону життя «Зірки». (Телефон під час нашої розмови не замовчав: давняли із банку, з заводського профкому і т. ін. Олег Костянтинів здевався схожим на фінансиста, а не начальника футбольної команди.)

Та поняття господарювання, нарешті, дійшло до 2-ї ліги). Говорячи про клуб, необхідно знати, що рішення цього питання було прийнято насправді мудре. 945-а постанови Ради Міністрів СРСР дозволяє відкривати клуби трьох ступенів. Кожний ступінь являє собою крок до повного господарювання й самостійності футбольного клубу.

Наша «Зірка» буде функціонувати як клуб другого ступеня, тобто з елементами господарювання. Основне фінансування навантаження понесе організація-засновник — завод «Червона зірка». Але в формуванні бюджету можуть допомогти також індивідуальні та колективні вкладники. Таким чином, будь-який бажаючий може подати посильну допомогу: від грошових внесків до виготовлення сувенірів з атрибутикою футбольного клубу. Частковий господарюнок дозволить керівництву команди запросити на роботу фахівців з необхідною кваліфікацією.

КОР.: Фігурок № 1 для клубу залишаються футболісти, яку ж матеріальну винагороду (точніше — зарплату) одержує кожен учасник команди?

О. К.: Згідно постанови Ради Міністрів СРСР, гравець основного складу одержує 200 карбованців, запасний — 150. Керівництво клубу має можливість виплачувати премію у розмірі 25%, так що за сучасними мірками — не густо виходить.

КОР.: Що планує керівництво клубу для приваблення глядачів на стадіон?

О. К.: Головним стимулом відвідуваності матчів — це гра команди. Але не слід забувати й про рекламу, про роботу з «фанатами». Клуб планує видавати свою футбольну газету, під час матчів буде проводитись розиграш лотерей. Буде більше уваги приділятися дрібницям: «похвалити» за активну підтримку

команди, вручити сувенір та ін.

КОР.: Хто ж очолить клуб «Зірка»?

О. К.: Головою клубу вибраний заступник голови міськвиконкому В. М. Суворов. Вибори проходили досить бурхливо, було запропоновано 11 кандидатур. Він же отримав більшість голосів.

КОР.: А тепер кілька особистих запитань. Ваша улюблена команда крім «Зірки»?

— «Динамо» (Київ), «Динамо» (Тбілісі), «Спартак».

— Ваш прогноз на чемпіонат світу?

— Дуже аболіваю за збірну країни. Вважаю, що наші хлопці вийдуть на наступний круг.

— Ваше відношення до проблем Спілки футбольних ліг?

— Спілкою було запропоновано чимало розумних пропозицій, але йому бракувало поступовості, а проблему необхідно було вирішувати шляхом розумного компромісу.

— Ваші передбачення на першу зустріч?

— Найчастіше на своєму полі «Зірки» вдавалося перемогти киян, але все буде вирішуватись на футбольному полі.

КОР.: Бажаю Вам, команді, всім працівникам клубу успіхів у цьому сезоні, гарної гри, почесного місця у турнірній таблиці. Та нехай футбол додасть більше радощів у нашому житті.

О. ПОЛТАВЕЦЬ,
м. Кіровоград.

ХОРИ,
ДУЕТИ,
ТРІО...

У Кіровограді відбувся огляд-конкурс хороших колективів, вокальних ансамблів та солістів-вокалістів, присвячений 45-річчю Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні. Учасники — самодільні митці з усіх районів області, за винятком Ульяновського і Устинівського районів, які не представили жодного колективу.

Високу вокальську майстерність продемонстрували народні самодільні хори «Тясмин» Олександрівського РБК (керівник заслужений працівник культури В. Савустянченко), «Хлібодар» Новопротаського ЦБК Олександрівського району (керівник В. Скіляр), «Хлібодар» МБК № 1 колгоспу «Росія» Новоукраїнського району (керівник О. Соколенко), народна само-

діяльна хорова капела Гайворонського РБК (керівник А. Ковальчук).

Дуже сподобались глядачу жіночі вокальні ансамблі Бобринецького РБК (керівник Н. Пасніченко), Вільшанського РБК (керівник Р. Іванова), Новомиргородського МБК № 2 (керівник М. Барановський), народні самодільні ансамблі Світловодського та Добровеличківського РБК (керівники В. Пережест і Т. Мар'янова), чоловічий вокальний ансамбль колгоспу «Комінтерн» Бобринецького району (керівник В. Запирченко).

Красиво, чисто і емоційно звучали пісні у виконанні Г. Малохатським (Компаніївський РБК), І. Фролової (Новопротаський ЦБК Олександрівського району), Т. Лугової (МБК № 1 колгоспу «Росія» Новоукраїнського району), В. Цимори-

на (Суботцівський СВК Знаменського району).

Серед учасників огляду-конкурсу були і фольклорні ансамблі, дуети, тріо. Приємне враження справили дитячий сімейний дует сестер О. та В. Ковальових (Калинівський СВК Кіровоградського району), сімейне тріо у складі Н., О. та С. Загоруйків (Вінницький СВК Гайворонського району), народний самодільний фольклорний ансамбль Петрокорівського СВК Новоградківського району (керівник Т. Гончаренко).

Лауреати третього туру третього Всеукраїнського фестивалю народної творчості (у його рамках проходив огляд) візьмуть участь у заключному концерті, що відбудеться у Кіровограді в квітні.

А. НЕТИС.

3 9 по 15 квітня

понеділок

9 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

15.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 15.45 — Фільм — дітям. «Семістаті всіх нагорів». 16.55 — Прем'єра документального фільму «СРСР — Індія: свято і будні». 17.05 — В.А. Моцарт. Концерт для фортепіано з оркестром до мажор. 17.30 — Дитяча година. 3 уроком німецької мови. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Документальний фільм. 19.50 — На прохання глядачів. «Смерть під вітрилом». Художній телефільм. 1 серія. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Колаж. 21.35 — Актуальне інтерв'ю. 21.45 — Літературно-художня програма «Слово». 23.45 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.10 — «Вся королівська рать». Телефільм. 1 серія.

▲ УТ

16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Старти надій». 16.35 — Закарпатські візерунки. 17.10 — Дивовижний світ. П. І. Чайковський. 18.20 — В об'єктиві тварини. Телефільм «Гадюки». (Кіровоград). 18.40 — «День за днем». (Кіровоград). 19.00 — Політична трибуна. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — Час рибешь — час дії. «Укріплень». 21.15 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Металіст». 2 тайм. 22.00 — Все про кіно. 23.10 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

17.00 — «А в цій казці було так». Мультфільм. 17.10 — Великі проблеми маленького міста. 17.55 — Співає Л. Штанько. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Сесія Верховної Ради СРСР. У перерві — 20.00 — Вечірня казка.

УВАГА!

Завтра, 8 квітня, в приміщенні обласної бібліотеки для юнацтва в залі мистецтва (ріг вулиць Леніна і Декабристів) відбудеться чергове заняття міської молодіжної студії «Сі-вач». Запрошуються початкувачі поезії, прози і всі любителі красивих слів. Початок заняття о 14-й годині.

вівторок

10 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Смерть під вітрилом». Художній телефільм. 1 серія. 9.40 — Мультфільм. 10.05 — У світі тварин. 11.05 — Це було... було... 11.25 — Дитяча година. 3 уроком німецької мови. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 15.45 — Ярмарок ділових ідей. 17.00 — Маленький концерт. 17.15 — Прем'єра документального фільму «Десять біля Вогненної землі». 17.45 — Музичні маніпули. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — 33 запитання про молоді. 19.50 — «Смерть під вітрилом». Художній телефільм. 2 серія. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Спартак» — «Динамо» (Москва). 2-й тайм. 22.30 — Телевізійний клуб любителів опери. 23.40 — ТСН. Телевізійна служба новин. 23.55 — Молодіжний вісник. 0.35 — «Вся королівська рать». Телефільм. 2 серія. 1.45 — Спортивна програма. 2.15 — Мелодії давніх років. Кіноконцерт. 3.05 — Співає Ж. Бичевська.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Фільм-концерт. 9.55 — «Доброго вам здоров'я». 10.25 — Все про кіно. 11.40 — «Шкільний екран». 9 клас. Фізика. 12.10 — Екологія — турбота спільна. Документальні фільми. 12.40 — Художній телефільм «Безіменна зірка». 1 і 2 серії. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.35 — Документальний фільм. 17.10 — До 45-річчя Великої Перемоги. «Позивай серцець бойових». 17.45 — Музичний фільм. 18.15 — В людях і для людей. 18.45 — В українському фонді культури. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — Візит до лікаря. 21.00 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Шахтар» — «Чорноморець». 2-й тайм. 21.45 — Художній фільм «День командира дивізії». 23.10 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Чим будемо пом'янути». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Література. 9 кл. М. Гоголь. «Мертві душі». 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.40 — Природознавство. 2 кл. Весняні гості. 10.55 — Розминка для ерудитів. 12.00 — «Здрастуйте, всі!». Художній телефільм. 2 серія. 13.05 — Ритмічна гімнастика. 13.35 — Сеанс повторного телефільму. «Перші радощі». Частина друга. «Незвичайне літо». 4 серія. 14.45 — Бадмінтон. Чемпіонат Європи. 17.00 — Телестудія міст РРФСР. «Подолання». (Краснодар). 17.30 — Настільний теніс. Чемпіонат Європи. 18.00 — «Дозвольте увійти». 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Телевізійний музичний абонемент. У світі імпрізацій. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Пізньої осені у Орську. 20.50 — Колаж. 20.55 — О. Сулейменов. Поема «Земле, вклонися людині». 21.30 — Вечірній концерт. 22.00 — На сесії Верховної Ради СРСР.

середа

11 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Смерть під вітрилом». Художній телефільм. 2 серія. 9.40 — «Пригоди Чоко і Боко». Мультфільм. Частина 1. 10.05 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Спартак» — «Динамо» (Москва). 2 тайм. 10.55 — Клуб мандрівників. 11.55 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселна». Мелодії Афганістану. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 15.45 — Музична скарбниця. Л. Бетховен. Дев'ята симфонія. 16.55 — Прем'єра документального фільму «Під Андріївським знаменом». «Підводний пошук». 17.25 — Хвилини поезії. 17.30 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — «Читаємо Леніна». 19.30 — Співає і танцює молодість. 19.45 — Перебудова: проблеми і рішення. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.45 — Колаж. 21.50 — Фрагменти однієї біографії. Фільм-балет. 22.45 — «І цей голос небувалий». 23.45 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.40 — «Вся королівська рать». Телефільм. 3 серія. 1.50 — Пісні Ю. Візбора. 3.05 — На арені цирку.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Весняна фантазія». Концерт. 10.05 — Село і люди. 10.35 — Заучить гітара. 11.05 — Музичний фільм. 11.40 — Шкільний екран. 9 клас. Російська література. 16.00 — Новини. 16.15 — Для дітей. «Веселка». 16.45 — Республіканська фізико-математична школа. 17.15 — Документальний фільм «Крим». 17.45 — Фільм-концерт. 18.00 — Документальний фільм. «33-й. Свідчення очевидців». 19.00 — Концерт. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — Зустріч на хуторі «Надія». (Кіровоград). 21.30 — Художній фільм «Поразка після перемоги». 22.40 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Природознавство. 3 кл. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Загальна біологія. 10 кл. Екологічні системи. 11.05 — «Хліб. Дім. Господар». 12.05 — «Подорож у гори». 12.35 — Концерт симфонічного оркестру Чеської філармонії. 13.05 — Сеанс повторного телефільму. «Перші радощі». Частина друга. «Незвичайне літо». 5 серія. 14.10 — Бадмінтон. Чемпіонат Європи. 17.00 — Телестудія міст РРФСР. «Подолання». (Краснодар). 17.30 — Настільний теніс. Чемпіонат Європи. 18.25 — «Дозвольте увійти». 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Арена. Спортивна програма. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Інформаційна програма. 21.00 — Перетворення Преображення. 21.30 — Весняне рівнодення. Репортаж з свята, присвяченого 70-річчю журналу «Комсомольская жизнь». 23.00 — Бадмінтон. Чемпіонат Європи.

четвер

12 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — «Повітряне свято в Ла-Ферте-Але». Документальний телефільм. 8.40 — Телевізійний клуб любителів опери. 9.50 — «Пригоди Чоко і Боко». Мультфільм. Частина 2. 10.25 — Інститут людини. 11.25 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 15.45 — До 45-річчя Перемоги. «Піхота є піхота». Документальний телефільм із циклу «Солдатські мемуари». 16.40 — Концерт ансамблю скрипалів дитячої філармонії Ашхабада. 17.10 — Людина. Земля. Всесвіт. 18.10 — Мультфільми. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — «До шістнадцяти і старші. 19.40 — «Плчавочці». Художній телефільм. 1 серія. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — Це було... було... 22.10 — Погляд. 23.55 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.10 — Щоденник XXI з'їзду ВЛКСМ. 0.50 — «Випадок в аеропорту». Телефільм. 1 серія. 2.05 — На ваші прохання. Бенефіс Людмили Гурченко.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Документальний фільм «Повернись живим». 9.35 — «Плеяди. Художньо-публіцистична програма. I частина. 10.35 — Шкільний екран. 9 кл. Українська література. 11.05 — «Плеяди. Художньо-публіцистична програма. II частина. 16.00 — Новини. 16.15 — Для дітей. «Веселка». 16.45 — Республіканська фізико-математична школа. 17.15 — Документальний фільм «Крим». 17.45 — Фільм-концерт. 18.00 — Документальний фільм. «33-й. Свідчення очевидців». 19.00 — Концерт. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — 3 телетайпу МВС УРСР. 20.55 — Реклама. 21.00 — Співає Л. Сандулеса. 21.30 — Молодіжна студія «Гарт». В перерві — 22.30 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «В саду Ісроніма Босха». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Загальна біологія. 11 кл. Природа мутанції, або Чому кішки різні. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.40 — Музика. 2 кл. Інструменти симфонічного оркестру. 10.55 — Науковий вісник. 12.00 — «Я повернуся». Документальний фільм. 12.40 — Ритмічна гімнастика. 13.10 — Сеанс повторного телефільму. «Перші радощі». Частина друга. «Незвичайне літо». 6 серія. 14.30 — Бадмінтон. Чемпіонат Європи. 17.00 — Прем'єра документального фільму «Зльоти і приземлення». 17.55 — Настільний теніс. Чемпіонат Європи. 18.25 — «Дозвольте увійти». 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Арена. Спортивна програма. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Інформаційна програма. 21.00 — Перетворення Преображення. 21.30 — Весняне рівнодення. Репортаж з свята, присвяченого 70-річчю журналу «Комсомольская жизнь». 23.00 — Бадмінтон. Чемпіонат Європи.

п'ятниця

13 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «До шістнадцяти і старші. 9.15 — «Малахітова шкатулка». 9.35 — «Плчавочці». Художній телефільм. 1 і 2 серії. 12.00 — Ми ідемо шукати. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 15.45 — Якщо вам після... 16.30 — Фільми — дітям. «Магія чорна і біла». 17.45 — Діалог з комп'ютером. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Влада — Радам. Місцеві органи влади і Закон про землю. 19.30 — Грас Л. Бондаренко (баля). 19.40 — До 120-річчя з дня народження В. І. Леніна. Багатосерійний художній телефільм «Штрихи до портрета В. І. Леніна». Фільм 2 — «Півтори години в кабінеті Леніна». 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Колаж. 21.35 — Актуальне інтерв'ю. 21.45 — Це було... було... 22.10 — Погляд. 23.55 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.10 — Щоденник XXI з'їзду ВЛКСМ. 0.50 — «Випадок в аеропорту». Телефільм. 1 серія. 2.05 — На ваші прохання. Бенефіс Людмили Гурченко.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Музичний фільм. 9.30 — Художній телефільм «Міліна». 1 серія. 10.35 — Шкільний екран. 5 клас. Музика. 11.05 — Концерт. 11.40 — Шкільний екран. 11 клас. Російська література. 12.10 — Художній телефільм «Міліна». 2 серія. 16.00 — Новини. 16.15 — До мі, соль. 16.45 — На допомогу школі. Російська література. 17.15 — «Шляхом оновлення». 17.40 — Пісні степового краю. (Кіровоград). 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.30 — Актуальна камера. 19.00 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Дніпро» — «Динамо» (Київ). В перерві — Що вас хвилює сьогодні? Інтерв'ю. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Реклама. 21.15 — Камерний концерт. 21.35 — Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Усе нормально». 23.05 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «У саду чи на городі...». 8.35, 9.35 — Література. 5 кл. В. Катаєв. «Син полку». 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Література. 6 кл. 11.05 — «Темниці затонулого міста». Науково-популярний фільм. 12.05 — Л. Бетховен. Концерт. 12.50 — «І снилася мені велика зала». 13.35 — Сеанс повторного телефільму. «Перші радощі». Частина друга. «Незвичайне літо». 7 серія. 15.00 — Бадмінтон. Чемпіонат Європи. 17.00 — «Пісня про край рідний». 17.15 — Презентація-3. 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Дніпро» — «Динамо» (Київ). 1-й тайм. 19.50 — Грас А. Бардіна (гітара). 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Інформаційна програма. 21.00 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Дніпро» — «Динамо» (Київ). 2-й тайм. 21.50 — Спорт для всіх. 22.05 — Екранізація творів М. Гоголя. «Вій». Вперше. 23.20 — Бадмінтон. Чемпіонат Європи.

субота

14 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Мама, тато і я. 9.00 — Джерела. 9.30 — Пори року. Квітень. 10.30 — «Бурда моден» пропонує... 11.00 — Суверенітет Росії. 12.00 — Пісні Сергія Березіна. 12.10 — Щасливий випадок. 12.25 — Партнер. Комерційний вісник. 12.55 — «Сімейний екран». Художній телефільм «Фламінго приносить щастя». 14.25 — «Формула життя». Документальний телефільм. 15.20 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселна». Рачинські пісні. 15.55 — Політичні діалоги. 16.25 — Фільми режисера Л. Лукова. «Велике життя». Художній фільм. 1 частина. 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — «Велике життя». Художній фільм. 2 частина. 20.15 — Співає Д. Хворостовський. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Телескоп. 21.50 — На прохання глядачів. «Привид замку Моррісвілль». Художній фільм. Вперше. 23.00 — ТСН. Телевізійна служба новин. 23.35 — Концерт російської духовної музики у Смольно-мусорі. 1.05 — «Наш древній Кремль». Документальний телефільм. 1.25 — «Випадок в аеропорту». Телефільм. 2 і 3 серії. 3.55 — I жартома, і всерйоз. Кіноконцерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — Концерт. 10.50 — «Матросська тиша». Вистава. 12.35 — «Живе слово». 13.05 — Новини. 13.20 — Для дітей. Канал «Д». 14.50 — «Село і люди». 15.25 — «Гніздо перелітних птахів». Літературна передача. 16.00 — «Солдатські листи». Із циклу «Служба солдатська». 16.45 — «В країні мультяндів». 18.00 — Сьогодні — День радянської науки. 19.15 — Телеспортарен. 19.45 — Концерт. 20.00 — Актуальна камера. 20.45 — На добраніч, діти! 20.55 — Чемпіонат України з художньої гімнастики. 21.30 — Художній фільм «Закохані за власним бажанням». 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Виступ ансамблю «Бжамі». 8.45 — Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра телефільму «Як біла наших біла воріт». 9.10 — «Перша Бастилія». Художній фільм з субтитрами. 10.25 — Російська мова. 10.55 — Колаж. 11.00 — Відеоканал «Співдружність». 13.30 — Телемарафон «Допоможіть Аралу». Частина 1. 14.30 — Відеоканал «Радянська Росія». 16.45 — Народні мелодії. 17.00 — Телемарафон «Допоможіть Аралу». Частина 2. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Телемарафон «Допоможіть Аралу». Частина 3. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Під знаком П. Частина 1. 21.00 — Бадмінтон. Чемпіонат Європи. 21.30 — Під знаком П. Частина 2. 23.00 — Концерт вокально-інструментального ансамблю «Чарівна». 23.20 — Під знаком П. Частина 3. 0.20 — Нічний сеанс. «Звучать спогади...». Кіноконцерт. 1.10 — «Герой її роману». Художній фільм. Вперше.

неділя

15 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Спорт для всіх. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Ти-раж «Спортлото». 9.00 — 3 ранку раненько. Передача для дітей. 10.00 — На службі Вітчизні. 11.00 — Раниова розважальна програма. 11.30 — Навколо світу. Альманах. 12.30 — Здоров'я. 13.15 — До 45-річчя Перемоги. Художній телефільм «Архів смерті». 5 серія. 14.45 — Педагогіка для всіх. 15.45 — Сільська година. Панорама. 17.00 — У світі казок і пригод. «Казка про закоханого малюка». Вперше. 18.30 — Тиждень мило-сердя. 19.00 — Недільний кінозал. «Квартир з сирю». Мультфільм. 19.15 — «Самогонники». Художній фільм. Вперше. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Думки про вічне. Недільна моральна проповідь. 21.45 — 100 романів Чайковського. 22.05 — Футбольний огляд. 22.35 — Джазові портрети. Вас запрошує ансамбль «Каданс» під керівництвом Г. Лук'янова. 23.25 — Щоденник XXI з'їзду ВЛКСМ. 0.05 — «Лебедина озеро». Фільм-балет. 2.37 — Анна Герман. Доля і пісні.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — Концерт. 10.50 — «Матросська тиша». Вистава. 12.35 — «Живе слово». 13.05 — Новини. 13.20 — Для дітей. Канал «Д». 14.50 — «Село і люди». 15.25 — «Гніздо перелітних птахів». Літературна передача. 16.00 — «Солдатські листи». Із циклу «Служба солдатська». 16.45 — «В країні мультяндів». 18.00 — Сьогодні — День радянської науки. 19.15 — Телеспортарен. 19.45 — Концерт. 20.00 — Актуальна камера. 20.45 — На добраніч, діти! 20.55 — Чемпіонат України з художньої гімнастики. 21.30 — Художній фільм «Закохані за власним бажанням». 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.15 — Прем'єра документального телефільму «Партія у шахи». 8.30 — «Біла чапля». Мультфільм. 8.45 — «Ми жили по сусідству». Художній фільм з субтитрами. 10.00 — Прем'єра документального фільму «Врятувати пустелю». Із циклу «Земля тривоги нашої». 10.30 — Фільми студії союзних республік. «Б'ють — біжи...». Вперше. 12.00 — Колаж. 12.05 — «Світ, в якому ми живемо». Фільми режисера Л. Крісті. «Маленькі оповідання про наше життя». 12.55 — Всесоюзний фестиваль польської пісні. Концерт учасників зонального конкурсу РРФСР в Рязані. 13.30 — Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА. 14.30 — Відеоканал «Радянська Росія». 17.00 — Планета. Міжнародна програма. 18.00 — Музичний канал. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Це не шахи, це...». Документальний фільм. 20.25 — Гандбол. Чемпіонат СРСР. Чоловіки. СКА (Мінськ) — «Динамо» (Астрахань). 21.00 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 21.30 — Історичний фільм. «Данило — князь Галицький». Вперше. 23.05 — Настільний теніс. Чемпіонат Європи.

(Закінчення. Початок у минулому номері).

22 ГРУДНЯ (ЗИМОВЕ СОНЦЕСТОЯННЯ)
БУК — гарний і благородний. Такий же кожен, хто народився під цим знаком. Також твердий і неуповний, бореться за свої права, з усіх сил. Дуже хоче бути щасливим і багатим. Тому складає сміливі проекти — і що головне — завжди їх з успіхом втілює в життя. Ощадливий, але не скупий, просто шанує власний труд. В усьому вважає «за» і «проти», нічого не залишаючи випадкові.

23 ГРУДНЯ — 1 СІЧНЯ, 25 ЧЕРВНЯ — 4 ЛИПНЯ
ЯБЛУНЯ — веде життя цікаве і рухливе, скрізь астигає. Сповнена чарівності. Дуже влюблива, завжди готова до пригод, хоч, незважаючи на її романтичну натуру, це вірний і надійний друг. Безтурботна і сповнена фантазії, здатна поділитися останньою копійкою. Не думє про завтрашній день, живе нинішнім, але завдяки особистим здібностям їй часто вдається підняти дуже високо.

2—11 СІЧНЯ, 5—14 ЛИПНЯ
ЯЛИНКА — має холодну і сувору вдачу, тож сповнена гідності й стриманості. На жаль, спільне життя з нею не дуже легке — неспокійна, вперта, прихильна, стоїть горда, але самотня серед інших дерев. Надзвичайно амбіційна, водночас здібна і працьовита, часто сягає почесних посад або слави. У неї багато друзів, але й ворогів теж. Хоча холодна серцем, можна на неї покластися в будь-якому випадку.

12—14 СІЧНЯ, 15—25 ЛИПНЯ
В'ЯЗ — великий мораліст. Загалом чуйний і благородний, але часом буває деспотом, особливо в подружньому житті. Взагалі, розглядає його як серйозну справу. Багато вимагає від себе і від інших. Докорє людям навіть за найдрібніші помилки. Через те й приятелів у нього небагато. Проте в роботі користується повагою, оскільки має не тільки гострий розум, а й умілі руки.

25 СІЧНЯ — 3 ЛЮТОГО, 26 ЛИПНЯ — 4 СЕРПНЯ
КИПАРИС — міцне м'язисте дерево. В житті буйний, нестриманий, суворий, але не сердитий і повний оптимізму. Швидко досягає зрілості і самостійності. Не любить самотності, прекрасний сім'янин, доброзичливий і вірний у дружбі. Його гнучкий характер дуже полегшує йому життя. Тільки в коханнях трохи нестриманий, вимагає надто багато, тож часом переходить межі. А загалом хоче, щоб його любили.

4—8 ЛЮТОГО, 5—13 СЕРПНЯ
ТОПОЛЯ — хиріє, коли їй затісно,

але разом з тим не любить життя в самотині. Відчуває потребу в незалежності, проте одночасно — й захисту сильної особи. Вдає із себе розв'язну й безцеремонну людину, насправді ж натура вразлива й тонка. Гостро відчуває найменші зміни в почуттях тих, хто її любить. Смілива. Бо саме її сміливість, гордість і амбіції допомагають виходити з найскладніших ситуацій. Тому багато чого може досягти.

9—18 ЛЮТОГО, 14—23 СЕРПНЯ
КЕДР — дерево росле, солідне, розложисте. Також і людина, народжена під цим знаком, рішуча і впевнена в собі. Любить забирати голос, ухвалювати і бути в центрі уваги. Любить також подобатися, бо, зрештою, має чим: інтелігентність, здатність до нового, працьовитість. Вірить у себе, невдачі не виводять його з рівноваги, завжди досягає поставленої мети. Проте має слабкість — марнославний, тому до нього легко знайти підхід і використати у власних цілях.

19—28 ЛЮТОГО, 24 СЕРПНЯ — 2 ВЕРЕСНЯ
СОСНА — знає свою чарівність, заглиблена в себе. Вміє пристосовувати і людей, і обставини до своїх потреб. Проте не пасивна, швидше смілива і рішуча. В професії, яку вибрала, досягає успіху незалежно від сфери своєї діяльності. Проявляє слабкість лише в одному — в коханні. Досить імпульсивна і нестримана, легко закохується, але й розчарувань має багато.

1—10 ВЕРЕСНЯ, 3—12 ВЕРЕСНЯ
ВЕРБА — у неї меланхолійна вдача. Верба прагне любові і навіть самопожертвування. Вона — натура поетична, прихильна, неспокійна, замислена, залежна від настрою. У спільному житті з нею важко, особливо через те, що не визнає компромісів. Часто справляє враження беззахисної і безпорадної, але це лише на перший погляд, бо вона добре знає, чого хоче досягти, створює часом виключити або виманити потрібне удаванням страждань.

11—20 ВЕРЕСНЯ, 13—22 ВЕРЕСНЯ
ЛИПА — вабить до себе, тому користується величезним успіхом. Спокійна, поступлива і привітна, хоч трохи безвільна і ляклива. І все ж таки дуже скептична. Біля неї відчуваєш себе в безпеці — вона терпляче вислуховує зв'язання, не критикує, приймає ближніх такими, які вони є, не ображається, коли вони її підводять, а вибачає. Має добре розвинені організаторські здібності, нахил до техніки. Відзначається практицизмом.

ОБЕРЕЖНО: МІНІ!

ПОРАДИ

Є припущення, що нинішнього теплового сезону в жіночій моді пануватиме міні-довжина. Спіднички не тільки коротенькі — від 5 до 20—30 см вище коліна, а й дуже вузькі, майже шорти. Плаття такої ж довжини, без підкресленої талії з довгим рукавом чи з коротким і декольтованою спиною. Ці фасони не є універсальними для всіх і вимагають великої самокритичності в оцінці вашої зовнішності.

Щоб міні-одяг не псував, а прикрешав, ваша фігура повинна відповідати цілому ряду вимог. Ноги мають бути довгими і стрункими, зріст — не нижче середнього або високий, всі інші частини тіла — не повними, бюст — невеликим, оскільки об'ємний створює враження, ніби вся

маса тіла зосереджена у верхній частині. Протипоказання — і широкі (від природи чи камуфльовані) плечі. Навіть якщо ви позбавлені всіх цих особливостей, врахуйте ще кілька моментів. Міні-юбку чи плаття слід носити з туфлями на каблучку, а якщо ви дуже висока — з черевичками типу напівботинок (до щиколотки) або туфель з шнурівкою чи ремінцями вище щиколотки, чи з прозорими гольфами вище коліна. В прохолодну погоду — колготки без шва.

Якщо ж у вашій статурі є недоліки, а міні все ж хочеться одягти, можете скористатися легким і довгим пласцем. Носіть його розстебнутим. Він візуально видовжить фігуру і приховає в ній дещо зайве.

Ф Р А З И

Чим пишніші проводи на пенсії, тим вони бажаніші.

Релігія — опіум для народу, атеїзм — морфій.

Хто конкретно відповідає за рішення, що приймаються Іваном Івановичем?

Щоб видати стільки бездарних книжок, потрібно мати талант.

Не кожен може пробачити собі чужий успіх.

Роздягнена за останньою модою.

Якщо з продажу зник мед, значить, скоріше всього, стало не вистачати джогіто.

О. ПЕРЛЮК.

Німфа біля озера

Еротика. Хтось при цьому слові соромливо опустить очі. Хтось — трохи цинічно посміхнеться. На жаль, у слово «еротика» ми чомусь вкладаємо негативний зміст, забуваючи, що син Зевса та Афродіти Ерот згідно древньогрецької міфології був богом любові. Яким би бурхливим не був наш вік, хто проти любові, той, як кажуть, хай кине в мене камінь. Проте поступово ми звикаємо до хорошого значення слова «еротика». У цьому може допомогти і виставка «Еротика у живописі», що відкрилася у Кіровоградській картинній галереї. Організатор її — науково-технічне об'єднання «Сепієнс», яке працює при Дніпропетровському міському комсомолу. А представлено на ній майже 70 робіт професійних художників з Дніпропетровська, Нікополя, Одеси, Москви та інших міст.

Як і на будь-якій виставці, тут є картини чудові та гірші, роботи, мимо яких проходиш спокійно і такі, що біля них хочеться постояти.

Ось картина А. Ткача «Нюна». Пуста рама з-під картини, яблуко, поруч гіпсові зліпки з древньогрецьких скульптур. Спокійні, м'які мазки пензля художника діють заспокоїливо на глядача і нагадують нам про мистецтво Еллада.

Ремінісценції з минулим викликає і картина С. Фоменко. На сплячій дівчині. На стіні її спальні репродукції зображення Мадонни, яка годув дитину, сезаннівської «Оголена». Мимоволі відчуваєш зв'язок з оцінками чудового жіночого тіла між минулим і сьогоднішнім днем.

Важко пройти поруч з роботою В. Городиського «Німфа біля озера». Дивлячись на неї, відчуваєш почуття гармонії, єдності природи, яка створила квіти, воду, людину.

На виставці є й інші роботи, біля котрих хочеться зупинитися. Це — граюча соковитими фарбами імпресіоністів картина Е. Федорова «Оголена», «Кіммерійка» А. Онішенка, акварелі Г. Ситника.

В. ГРИШИН.

СЦЕНА, ЕКРАН, АРЕНА

Звертаємося насамперед до шанувальників театру. Заслужений діяч мистецтв УРСР М. Барський здійснив постановку музичної комедії Оскара Фельцмана «Тітка Чарльз» (художнє оформлення В. Волохова, сценарія Б. Стрельбицької). Прем'єра має відбутися 14 КВІТНЯ, слідкуйте за театральною афішою.

А сьогодні у ТЕАТРА ІМЕНІ КРОПИВНИЦЬКОГО на вас чекають герої комедії «Розлучення по-французьки», поставленої режисером М. Гороховим. Початок вечірніх вистав о 19 ГОДИН.

А любителі кінематографа можливо не захочуть помертвувати в ім'я театру прем'єрою у КІНОКЛУБІ «ЕКРАН», де демонструватиметься художній фільм режисера-дебютанта Талгата Теменова «Вовчеська серед людей». Початок о 18 ГОД. 40 ХВ. в актовому залі бібліотеки імені Крупської.

Тому, хто любить чарівний передзвін гітари, радимо відвідати концерт іспанського гітариста Артуро Медіно, який відбудеться 9 КВІТНЯ О 19 ГОД. в приміщенні ОБЛАСНОГО ФІЛАРМОНІ.

«Молодой коммунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМ Украины.

На українському мові

НАША АДРЕСА:

316050, МПС, м. Кировоград, вул. Пуначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-65; сенторів: комуністичного виховання — 4-66-79; культури і моралі — 4-64-21; комсомольського життя і економіки — 2-04-84; учнівської і студентської молоді та військово-патріотичного виховання — 2-59-82; соціальних проблем — 2-29-92; фотолaboratorії — 4-94-84; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Редактор

В. ІВАШУК.